

DE STER

89STE JAARGANG NUMMER 10 DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN OKTOBER 1989

Oktober 1989
89ste jaargang
Nummer 10

Eerste Presidium:

Esra Taft Benson
Gordon B. Hinckley
Thomas S. Monson

Raad der Twaalf:

Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton,
L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust,
Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks,
M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthin, Richard G. Scott

Adviseurs: Hugh W. Pinnock, Gene R. Cook,
William R. Bradford, Keith W. Wilcox

Redacteur: Hugh W. Pinnock

Director of Church Magazines: Thomas L. Petersen

International Magazines:

Zakelijk redacteur: Brian K. Kelly
Adjunct-redacteur: David Mitchell
Assistent-redacteur: Ann Laemmlen
Assistent-redacteur De Kinderster: DeAnne Walker
Art-director: M. Masato Kawasaki
Vormgeving: Sharri Cook

DE STER

Vertaling, nieuwsredactie en administratie:

Nieuwsredacteur: J. P. van Oudheusden
Assistent: M. P. Jongkees
Kerkelijk Vertaalbureau
Postbus 224
NL-3430 AE Nieuwegein
Telefoon: 0 (031) 3402-40260

Uitgever:

Kirche Jesu Christi der Heiligen der Letzten Tage,
Industriestrasse 21, Postfach 1549,
D-6382 Friedrichsdorf 1
Telefoon: 0 61 72/71 03 34

© 1989 by Corporation of the President of
The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints

Alle rechten voorbehouden

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees, Samoaans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee maanden in het Indonesisch, Tahitiaans en Thais; en eens per kwartaal in het IJslands.

Informatie voor abonnees in de V. S.:

DE STER is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, Utah 84150. Application to mail at second class postage rates is pending at Salt Lake City, Utah. Subscription price \$10.00 per year. \$1.00 per single copy. Thirty days' notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send U.S.A. and Canadian subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, U.S.A. Subscription information telephone number 801-240-2947.

POSTMASTER: Send address changes to DE STER at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, U.S.A.

Jaarabonnement:

Nederland: f 29,00
België: Bfr. 500,00
USA/Canada: US \$ 10,00
Andere landen (per zeepost):
cheque in tegenwaarde van f 32,00

Het abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij twee maanden voor vervaldatum schriftelijk is opgezegd. Opgeve van een nieuw abonnement te richten aan de administratie; wacht met betalen tot u een acceptiegiro ontvangt.

Versijnt twaalf maal per jaar

Printed by Friedrichsdorf Printing Center

Federal Republic of Germany

PBMA 8910 DU

DE STER

Officiële Nederlandstalige uitgave van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.
De in deze publicatie afgedrukte artikelen werden overgenomen uit de tijdschriften 'Ensign', 'New Era' en 'Friend'.

Inhoudsopgave

- 2 BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIU:
Uit God geboren, *President Esra Taft Benson*
- 7 ZHV-HUISBEZOEKBOODSCHAP:
'Ons hart terugvoeren'
- 8 Verloren waarheden herstellend - deel III, *Gilbert W. Scharffs*
- 12 Acht jaar met het Boek van Mormon, *Dennis C. Brimhall*
- 14 Joaquin kwam niet meer, *Keith Nielson*
- 16 Een alleenstaande ouder staat niet alleen, *Frances Warden*
- 19 De bizons voorbij, *Diane Lofgren Mangum*
- 24 DE MORMOONSE BELEVING:
Een gezin voor Peter, *Lin Watson*
- 25 De familie Knight: deel 1, *William G. Hartley*
- 32 Een schat aan herinneringen, *LaRene Gaunt*
- 34 Over dood en overlijden, *William M. Timmins*

VOOR DE JONGEREN

- 38 Allebei kampioen, *Jason John Bushnell*
- 42 'Zijt gij meerder?' *Jennifer Clark*
- 44 Met plezier anderen helpen, *Richard M. Romney*
- 48 Ze schoppen het ver, *Laird Roberts*

De Kinderster

- 2 Het gezang der rechtvaardigen, *Elaine Fronk Whiteley*
- 5 Zing nu je lied
- 6 PARTICIPATIEPERIODE:
Leef de gulden regel na, *Pat Graham*
- 8 Veel plezier:
Mormon, *Becky Morgan en Sally Hanna*
Wat zijn wij? *Julie Wardell*
Persoon, plaats of voorwerp? *Susan Meeks*

'En sterven wij, alvorens daar te zijn, blijde dag, ongehoord! © Harold I. Hopkinson.

Het was voor een HLD-gezin dat naar Salt Lake City trok niet ongewoon om onderweg geliefden te verliezen. Eén van de meest tragische pionierservaringen wordt beschreven in 'De bizons voorbij' op blz. 19

UIT GOD GEBOREN

President Ezra Taft Benson

‘De wereld tracht de mens te vormen door zijn omgeving te veranderen. Het evangelie verandert de mens die dan daarna zijn omgeving verandert.’

Wat dunkt u van de Christus? (Matt. 22:42.) Dat is een door onze Heer gestelde vraag, die al eeuwenlang een uitdaging voor de wereld is.

Wat een geluk voor ons dat God ons hedendaagse schriftuur heeft gegeven, een getuige, het Boek van Mormon, om de wereld ervan te overtuigen dat Jezus werkelijk de Christus is. Iedereen die bereid is het Boek van Mormon te lezen en dan de proef op de som te nemen zoals Moroni heeft aanbevolen (Moro. 10:3-5), zal overtuigd raken dat Jezus inderdaad de Christus is. Wanneer we daar eenmaal van overtuigd zijn, volgt logischerwijs de vraag: ‘Zijn wij nu ook bereid Hem te volgen?’ De duivels geloven dat Jezus de Christus is, maar zij gaven er de voorkeur aan om Lucifer te volgen (zie Jak. 2:19; Marc. 5:7).

Door de eeuwen heen hebben profeten de mensheid aangespoord om een besluit te nemen. ‘Kiest dan heden, wie gij dienen zult’ pleitte Jozua (Jozua 24:15).

Met donderende stem zei Elia: ‘Hoelang zult gij aan beide zijden mank gaan? Indien de Here God is, volgt Hem na’ (1 Kon. 18:21).

Als u verkiest Christus te volgen, kiest u de weg, de waarheid, het leven – de juiste weg, de waarheid die redt, het overvloedige leven (zie Joh. 14:6).

‘En nu wil ik u aansporen deze Jezus te zoeken’, zegt Moroni (Ether 12:41).

Kiezen voor verandering

Als u ervoor kiest om Jezus te volgen dan kiest u ervoor om u te veranderen.

President McKay heeft eens gezegd: ‘Niemand kan oprecht het besluit nemen om de leringen van Jezus van Nazaret in zijn dagelijks leven toe te passen, zonder dat hij daarbij een verandering in zijn aard voelt komen. De woorden ‘opnieuw geboren worden’ hebben een veel diepere betekenis dan velen daaraan hechten. Deze *veranderde gevoelens* kunnen misschien niet omschreven worden, *maar zij zijn wel reëel*’ (Confidence Report van april 1962, blz. 7).

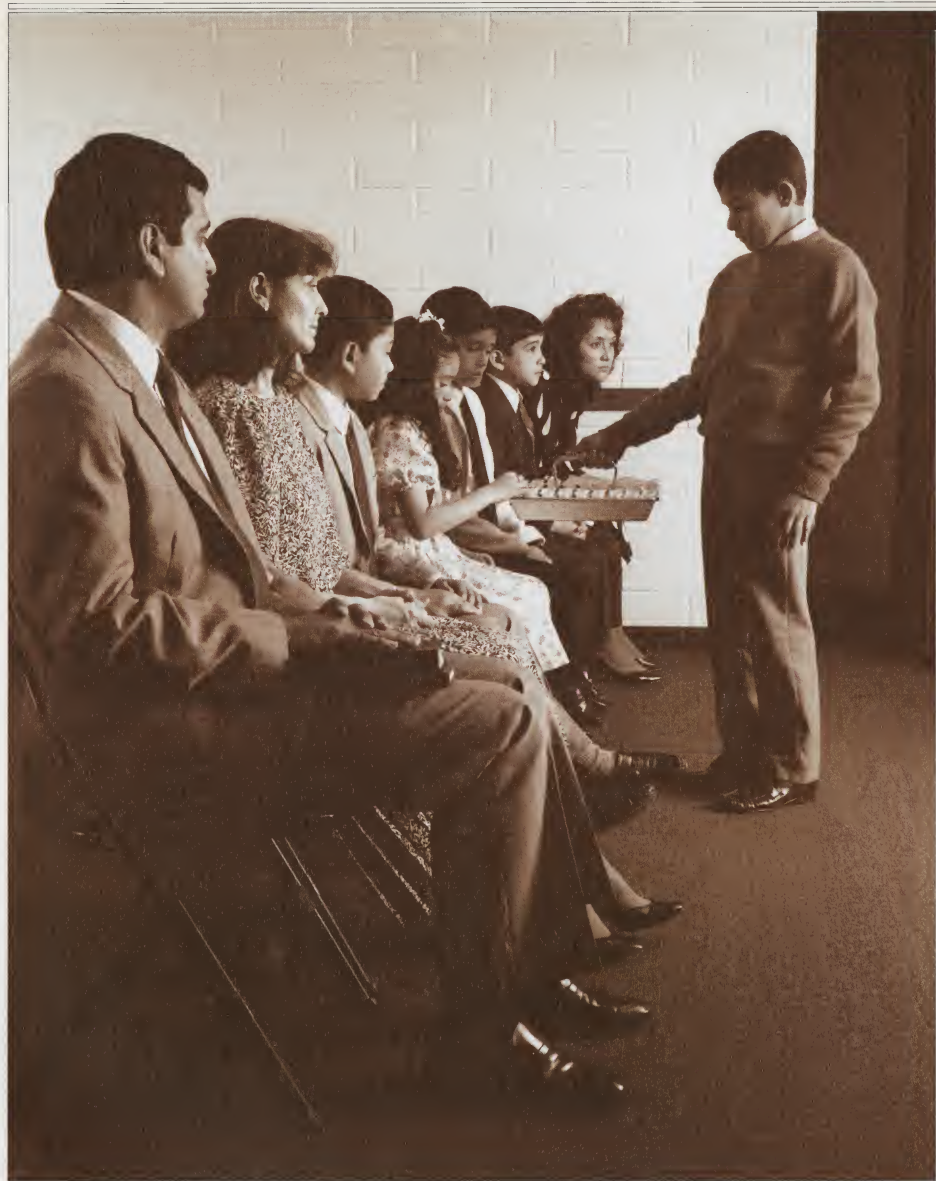
Kan een menselijk hart veranderen? Natuurlijk wel. In het grote zendingswerk van de kerk gebeurt het elke dag. Het is een van de grote wonderen van Christus in deze tijd. Als dat bij u nog niet gebeurd is, dan wordt het wel tijd.

De Heer zei tot Nikodemus: ‘... Tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het Koninkrijk Gods niet zien’ (Joh. 3:3). ‘Dit is het eenvoudige, alles omvattende antwoord op de allerbelangrijkste vraag.

*Als u verkiest Christus te volgen,
kiest u de weg, de waarheid, het leven –
de juiste weg, de waarheid die redt,
het overvloedige leven.*

Robert T. Barrett

(. . .) Om het eeuwige leven te kunnen beërven moet er een wedergeboorte plaatsvinden, een verandering' (President Spencer W. Kimball, Conference Report van april 1958, blz. 14).

President McKay heeft gezegd dat Christus vroeg om 'een volledige omwenteling' van het innerlijk van Nikodemus. 'Zijn denkwijze, zijn gevoelens en optreden met betrekking tot geestelijke zaken zou een fundamentele en permanente verandering moeten ondergaan' (Conference Report van april 1960, blz. 26).

Behalve de fysieke verordeningen van de doop en het opleggen der handen, moet iemand geestelijk wedergeboren worden om verhoging en het eeuwige leven te kunnen beërven.

Alma heeft eens gezegd: 'En de Here zeide tot mij: Verwonder u niet, dat heel het mensdom, mannen en vrouwen, alle natiën, geslachten, talen en volkeren moeten worden wedergeboren; ja, geboren uit God, van hun zinnelijke en gevallen staat tot een staat van rechtvaardigheid overgegaan zijnde, en door God verlost, worden zij Zijn zonen en dochteren.

'Aldus worden zij nieuwe schepselen; en als zij dit niet doen, kunnen zij geenszins het koninkrijk Gods beërven' (Mos. 27:25-26).

Deze 'verandering van hart' en dit 'wederom geboren worden' staan het beste beschreven in de hoeksteen van onze godsdienst, het Boek van Mormon.

Zij die, na het horen van de woorden van koning Benjamin, wederom geboren waren, hadden in hun hart een geweldige verandering ondergaan. Zij 'hadden geen lust meer om het kwade te doen, maar wel om voortdurend het goede te doen' (Mos. 5:2, 7).

Wij nemen wekelijks deel aan het avondmaal en getuigen daar dan opnieuw dat wij gewillig zijn de naam van Christus op ons te nemen, Hem altijd indachtig te zijn en zijn geboden te onderhouden.

Alma's essentiële vragen

In het vierde hoofdstuk van Alma staat een periode in de Nephitische geschiedenis beschreven waarin 'de kerk geen vooruitgang meer maakte' (Alma 4:10). Alma's reactie op deze moeilijke situatie was het opgeven van de rechterstoel, waarna hij zichzelf geheel 'be-paalde (. . .) tot het ambt van hogepriester van de heilige orde Gods', zijn eigenlijke verantwoordelijkheid (zie Alma 4:20).

Hij 'kwam met een zuiver getuigenis tegen hen op' (zie Alma 4:19), en in het vijfde hoofdstuk van Alma lezen we hoe hij meer dan veertig essentiële vragen stelt.

In een openhartige toespraak aan de kerkleden zei hij: 'En ziet, ik vraag u, mijn broeders der kerk: Zijt gij geestelijk uit God geboren? Hebt gij Zijn beeld in uw gelaat ontvangen? Hebt gij deze grote verandering in uw hart ondervonden?' (Alma 5:14.)

Vervolgens zei hij: 'Indien gij een verandering van hart hebt ondervonden en zijt bewogen het gezang van verlossende liefde te zingen, zou ik u willen vragen: Kunt gij nu zo gevoelen?' (Alma 5:26.)

Zou de vooruitgang van de kerk in deze tijd niet op indrukwekkende wijze toenemen als het aantal van hen die geestelijk wedergeboren zijn steeds toenam? Kunt u zich voorstellen wat er bij ons thuis zou gebeuren? Kunt u zich voorstellen wat er zou gebeuren als er steeds meer exemplaren van het Boek van Mormon in handen kwamen van steeds meer zendingen die weten hoe zij dat boek gebruiken moeten en die uit God zijn geboren? Het was de 'uit God geboren' Alma die als zending in staat was het woord zodanig te prediken, dat ook vele anderen uit God geboren werden (zie Alma 36:23-26).

De Heer werkt van binnenuit. De wereld daarentegen werkt op de mens in. De wereld haalt de mens uit het slop. Het evangelie haalt het slop uit de mens, waardoor hij zichzelf daarna uit het slop haalt. De wereld tracht de mens te vormen door zijn omgeving te veranderen. Christus verandert de mens die dan daarna zijn omgeving verandert. De wereld tracht het gedragspatroon van de mens te vormen, maar Christus kan de aard van de mens veranderen.

President McKay heeft eens gezegd: 'De aard van de mens kan wel *degelijk* veranderd worden, hier en nu.' En dan citeert hij:

'U kunt de aard van de mens veranderen. Niemand die de Geest van Christus ook maar een halve minuut lang in zich gevoeld heeft, kan deze waarheid ontkennen. (. . .)

'Wanneer u zich aan Christus overgeeft, verandert u uw aard. De menselijke aard kan wel degelijk veran-

derd worden, hier en nu. Het is in het verleden eerder gedaan. In de toekomst moet de menselijke natuur op enorme schaal veranderd worden, wil de wereld niet in haar eigen bloed verdrinken. En alleen Christus kan die verandering teweegbrengen.

'Negentienhonderd jaar geleden waren er twaalf mannen die er veel aan gedaan hebben om de wereld te veranderen. Twaalf eenvoudige mannen.' (Beverly Nichols, *Stepping Stones to an Abundant Life*, verzameld door Llewelyn R. McKay, Salt Lake City: Deseret Book, 1971, blz. 23, 127.)

Ja, Christus verandert de mens, en een veranderd mens kan de wereld veranderen.

Geleid door Christus

Iemand die zich tot Christus gewend heeft zal ook door Christus geleid worden. Net als Paulus zal hij vragen: 'Here, wat wilt Gij dat ik doen zal?' (SV, Hand. 9:6.) Petrus heeft gezegd dat zij in zijn voetstapen zullen treden (zie 1 Petr. 2:21). Johannes heeft gezegd dat zij zullen 'wandelen, als Hij gewandeld heeft' (1 Joh. 2:6).

Tenslotte zal hij die door Christus geleid wordt, geheel in Christus opgaan.

Zijn wil is in de wil van de Heer opgenomen (zie Joh. 5:30). Hij doet altijd wat de Heer aangenaam is (zie Joh. 8:29).

Hij wil niet alleen voor de Heer sterven, maar, wat nog veel belangrijker is, hij wil voor Hem leven.

Ga zijn huis binnen en de schilderijen aan de muur, de boeken in zijn kast, zijn grammofoonplaten, zijn woorden en daden verraden allemaal of hij een waar christen is.

Hij staat te allen tijde als getuige van God, in alle dingen en in alle plaatsen (zie Mos. 18:9). Bij iedere gedachte blikken zij tot Hem op (zie LV 6:36).

De toegegenheid van zijn hart is voor eeuwig aan de Heer gewijd (zie Alma 37:36).

Hij neemt nagenoeg wekelijks deel aan het avondmaal en getuigt daar dan opnieuw tot zijn Eeuwige Vader dat hij gewillig is de naam van zijn Zoon op zich te nemen en Hem en zijn geboden altijd indachtig te zijn (zie Moro. 4:3).

Om in de taal van het Boek van Mormon te spreken, hij verheugt zich in Christus' woorden (zie 2 Ne. 32:3), spreekt van Christus (zie 2 Ne. 25:26), is in Christus levend gemaakt (zie 2 Ne. 25:25) en hij roemt in zijn Jezus (zie 2 Ne. 33:6).

Kortom: hij verliest zichzelf in Christus en vindt het eeuwige leven (zie Luc. 17:33).

De eeuwige stad

President David O. McKay heeft eens verteld over iets bijzonders dat hem overkomen was. Hij was in slaap gevallen, vertelde hij, en toen zag hij 'in een visioen iets van oneindige pracht'. Hij zag een prachtige stad, een grote menigte mensen die allemaal in het wit waren gekleed, en de Heiland.

'Ik begreep dat dit zijn stad was. Het was de eeuwige stad; en zij die Hem daar volgden zouden daar in vrede en eeuwig geluk bij Hem verblijven.

'Maar wie waren zij?

'Alsof de Heiland mijn gedachten geraden had, wees Hij op een gouden halve cirkel die boven hen verschenen was en waarop in gouden letters stond geschreven:

"Dit zijn zij die de wereld overwonnen hebben – die werkelijk wederom geboren zijn."

'Toen ik wakker werd, brak er een nieuwe dag aan' (*Cherished Experiences from the Writings of President David O. McKay*, verzameld door Clare Middlemiss, Salt Lake City: Deseret Book Co., 1976, blz. 59-60).

Wanneer wij ontwakten en uit God geboren worden, zal er een nieuwe dag aanbreken en zal Zion verlost worden.

Mogen wij er werkelijk van overtuigd zijn dat Jezus de Christus is; neem u voor Hem te volgen, verander u voor Hem, laat u door Hem leiden, ga helemaal in Hem op en moge u wederom geboren worden. □

IDEËËN VOOR HUISONDERWIJZERS

Enkele belangrijke punten die u tijdens uw huisonderwijs naar voren kunt brengen:

1. President Benson zegt dat de verandering die het menselijk hart ondergaat als het evangelie nageleefd wordt een van de meest voorkomende wonderen van Christus in deze tijd is.

2. Voor een ware volging van Christus heeft 'wedergeboren zijn' een diepere betekenis dan alleen zijn naam aanvaarden; we moeten onszelf in de Heer verliezen, en naar het eeuwige leven streven.

3. Wanneer wij ervoor kiezen Christus te volgen, kiezen wij voor de Weg, de Waarheid, het Leven – de juiste weg, de reddende waarheid, het overvloedige leven.

4. Wellicht kunt u of kunnen de leden van het gezin die u bezoekt voorbeelden geven van de verandering die in uw leven heeft plaatsgevonden nadat u ervoor gekozen had de Heiland te volgen.

'ONS HART TERUGVOEREN'

*Doel: De zusters herinneren aan het belang
van een persoonlijke geschiedenis en een familiegeschiedenis.*

Op negenjarige leeftijd was Elizabeth met haar oom naar de Verenigde Staten geëmigreerd. Haar ouders en zes broertjes en zussen zouden later ook overkomen, maar dat is nooit gebeurd. Ze heeft hen nooit meer gezien.

Elizabeth werd volwassen, trouwde, en liet op een dag twee zendelingen van de kerk binnen. Een paar maanden later werd ze gedoopt. Maar haar leven was zwaar. Haar man verloor een been in een ongeluk, leed aan tuberculose en groene staar en was de laatste vijftien jaar van zijn leven blind.

Na zijn dood moest Elizabeth alleen een boerderij runnen en negen kinderen grootbrengen. Ze wist het beperkte gezinsinkomen iets aan te vullen door als vroedvrouw te werken.

Drie keer werd hun huis verwoest – door een overstroming, door brand, en door een wervelstorm. Maar ondanks haar beproevingen bleef Elizabeth optimistisch en liet zij overal waar zij kwam, anderen delen in de vreugde van het evangelie.

Elizabeth was met de hulp van haar schoondochter, Mary, begonnen aan haar persoonlijke geschiedenis, maar voor ze hiermee klaar was, kwam ze om bij een auto-ongeluk. Mary had het gevoel dat ze het werk voor de familie moest afmaken.

Elizabeths persoonlijke geschiedenis had veel invloed op haar nageslacht. 'Oma is nog steeds een stuk van ons leven', zeg Carol, Mary's dochter.

'Als ik mijn kleinkinderen die geschiedenis van de

boekenplank zie pakken,' zegt Mary, 'weet ik waarom ik me zo gedrongen voelde om ermee door te gaan – die geschiedenis is een erfgoed voor haar nageslacht.'

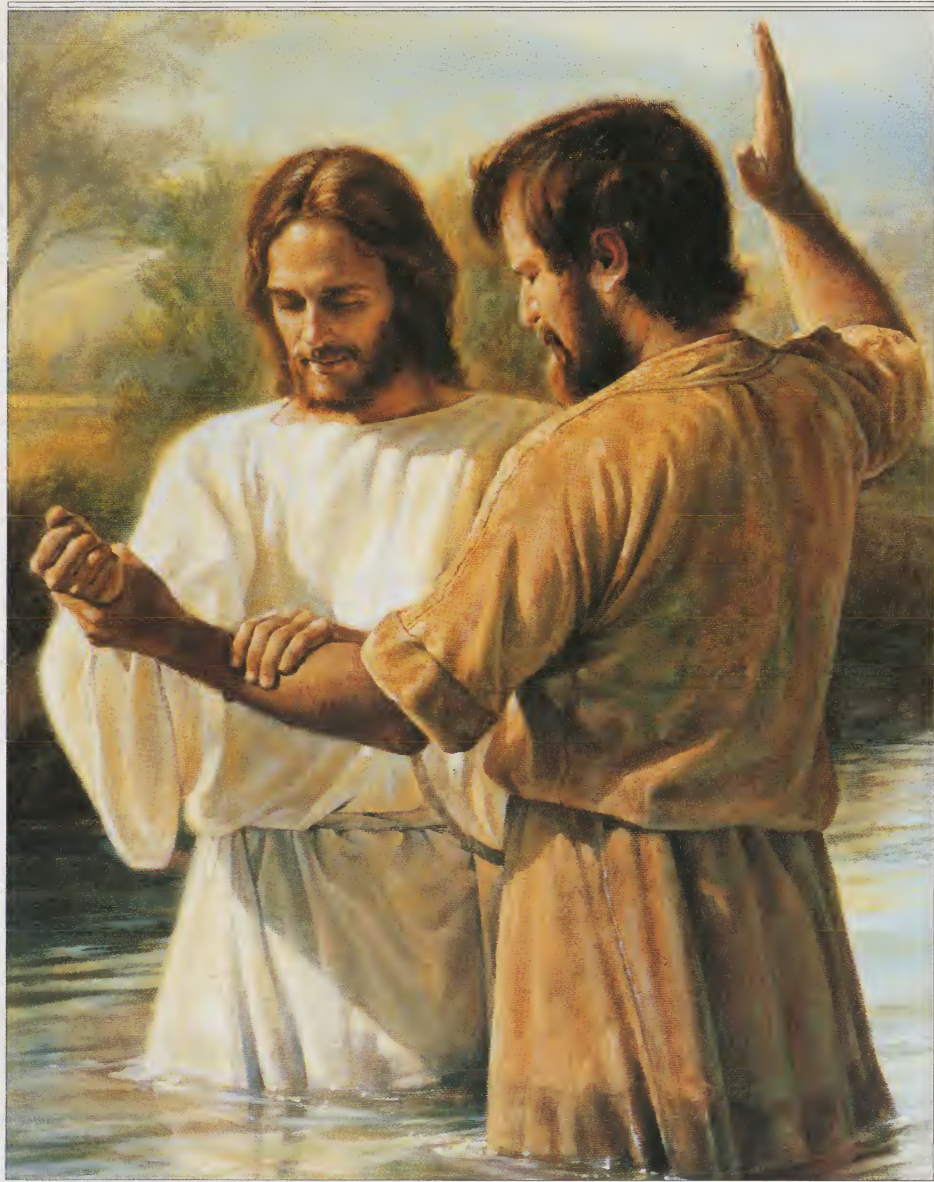
Door over onze voorouders te leren, gaan we hen *en* onszelf beter begrijpen. Ook zij hadden dromen, ambities en problemen, die vaak veel lijken op die van ons. Door te lezen hoe onze voorouders problemen oplossen, doen we zelf kracht op. Maar werken aan familiegeschiedenis bindt de familieleden niet alleen voor de eeuwigheid samen, het sterkt ook de band tussen de levende familieleden.

Een persoonlijke geschiedenis en een familiegeschiedenis geven ons een sterker bewustzijn van onze identiteit en onze verantwoordelijkheid, ze helpen ons om ons leven te evalueren, en vormen een erfgoed voor het nageslacht. □

Suggesties voor de huisbezoeksters

1. Vertel een geloofsversterkende ervaring uit een persoonlijke of een familiegeschiedenis, of laat de zuster die u bezoekt dit doen.
2. Stimuleer de zuster om, voor zover ze dat nog niet gedaan heeft, te beginnen met een dagboek of een persoonlijke geschiedenis.

(Zie Hulpboek voor de gezinsavond, les 22, 'Onze familie', en blz. 224, 'Genealogie'.)

VERLOREN WAARHEDEN HERSTELD

Deel III: Wat we dankzij het Boek van Mormon
over de Heiland weten.

Gilbert W. Scharffs

In deze serie van drie afleveringen behandelt Gilbert W. Scharffs, instituutsleraar, de vermeerdere kennis die we uit het Boek van Mormon over de Heiland krijgen. In het eerste artikel van de serie behandelde hij wat wij door het Boek van Mormon nu meer weten over het zoenoffer van de Heiland. In het artikel van vorige maand behandelde hij onderwerpen zoals Gods liefde voor allen; Jezus Christus als de bron van werkelijke vrijheid; en de voorsterfelijke staat van de Heiland. In dit laatste artikel behandelt hij hoe het Boek van Mormon de bediening van de Heiland verduidelijkt, geeft hij uitleg van voortdurende openbaring en geeft hij getuigenis van Jezus als de Christus.

17. *De Heiland vervulde zijn bediening in meer gebieden dan Palestina.* De heerschappij van Jezus strekt zich uit over de gehele wereld. De tekst in het Nieuwe Testament waarin Christus verklaart 'Nog andere schapen heb Ik, die niet van deze stal zijn; ook die moet ik leiden en zij zullen naar Mijn stem horen' (Joh. 10:16) is voor velen verwarrend. In Amerika verklaarde de Heiland 'En voorwaar zeg Ik u, dat gij het zijt, van wie Ik zeide: Andere schapen heb Ik, die niet van deze kooi zijn' (3 Ne. 15:21). Toen zei Christus: 'Ik [heb] andere schapen (. . .), die niet van dit land zijn', die Hij ook nog ging bezoeken (3 Ne. 16:1).

18. *Door het Boek van Mormon leren we meer over de doop.* Daar de doop voor de vergeving van zonden is, vragen sommigen zich af waarom de Heiland, Die zonder zonden was, gedoopt moest worden. In het evangelie van Matteus staat dat het was om 'alle gerechtigheid te vervullen' (Matt. 3:15). Waarom werd onze Heiland gedoopt, ondanks het feit dat Hij heilig is? Nephi heeft gezegd dat Jezus gedoopt werd om

voor de Vader van zijn gehoorzaamheid te getuigen en ons te laten zien wat wij moeten doen om behouden te worden (zie 2 Ne. 31:5-9). Het Boek van Mormon maakt ook duidelijk dat er al lang vóór de aardse bediening van de Heiland gedoopt werd (zie Mos. 18:14).

19. *In het Boek van Mormon wordt een gedeelte van de bergrede duidelijker weergegeven.* De bergrede die in de Bijbel te lezen is, is geweldig, maar sommige delen zijn niet geheel duidelijk. In het Boek van Mormon worden enkele van die onduidelijkheden opgehelderd. In Matteüs 5:3 en 5:6 lezen we bijvoorbeeld: 'Zalig [zijn] de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen' en 'Zalig [zijn zij] die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden'. In 3 Nephi 12:3 staat: 'Gezegend zijn de armen van geest, die tot Mij komen, want hunner is het koninkrijk der hemelen' (cursivering toegevoegd); en in 12:6 staat 'Gezegend zijn allen, die hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen met de Heilige Geest worden vervuld' (cursivering toegevoegd).

20. *Jezus Christus heeft een eeuwig priesterschap waarin Hij de mens kan laten delen.* In de vier evangeliën worden de macht en het gezag van de Heiland niet duidelijk in verband gebracht met het begrip priesterschap, zoals dat wat de priesters en Levieten bezaten. In de brief aan de Hebreërs wordt Jezus Christus de 'grote hogepriester' genoemd, maar is er nauwelijks iets te vinden dat zijn gezag behandelt waardoor zijn discipelen de kerk konden leiden (zie Hebr. 4:14-5:10).

In het Boek van Mormon staat Alma's uitgebreidere uitleg van het hogepriesterschap. De Heer ordende

priesters om het volk te onderwijzen en deze priesters werden geordend naar de orde van de Zoon van God, zodat 'het volk daardoor mocht weten hoe naar Zijn Zoon voor verlossing uit te zien' (Alma 13:2). Het hogepriesterschap bestond al vanaf de grondlegging van de wereld. Het was in de eeuwigheid bereid voor hen die het waardig waren het te ontvangen (zie Alma 13:1-12). In het Boek van Mormon staat ook dat Melchizedek een vader had, waarmee Hebrëeën 7:3 verduidelijkt wordt, waar staat dat hij zonder vader en zonder moeder was (zie Alma 13:18).

21. *Christus is de bron van voortdurende openbaring in het verleden, het heden en de toekomst.* De meeste christelijke sekten geloven tegenwoordig niet meer dat er, zoals in de bijbelse tijden, openbaring wordt gegeven door de Godheid. Maar Mormon verklaarde uitdrukkelijk dat openbaring voortduurt (zie 3 Ne. 29:6). Ook Moroni was daar heel duidelijk over. Hij schreef: 'Een verder spreek ik tot u, die de openbaringen Gods verloochent, en zegt, dat ze zijn weggedaan, dat er geen openbaringen zijn. (. . .)

'Ziet, ik zeg u, dat hij, die deze dingen verloochent, het evangelie van Christus niet kent' (zie Mormon 9:7-8).

22. *In het Boek van Mormon wordt geprofeteerd dat de Heiland zijn kerk in onze tijd zou herstellen.* In de Bijbel wordt de herstelling voorspeld, maar in het Boek van Mormon staan meer details over het werk van de Heer in de laatste dagen. Lehi verklaarde dat 'de Messias in de laatste dagen aan hen met macht zou worden geopenbaard, om hen uit verborgen duisternis tot het licht te brengen' (2 Ne. 3:5). Verscheidene profeten schreven dat het Boek van Mormon zelf deel zou uitmaken van de herstelling (zie 2 Ne. 27; Ether 5).

23. *Jezus verklaarde dat zijn kerk zijn naam moest dragen.* In de Bijbel wordt niet over de naam van de kerk van Christus gesproken. Tegenwoordig zijn er maar weinig kerken die de naam *Jezus* in hun naam hebben en slechts een handjevol groeperingen gebruikt de naam *Christus*. De twaalf discipelen die de Heiland koos om zijn kerk in Amerika te leiden, vroegen in krachtig gebed en vasten hoe zij de kerk moesten noemen. De Heiland antwoordde: 'Hoe kan het Mijn kerk zijn, tenzij ze bij Mijn naam wordt genoemd?' (3 Ne. 27:8).

24. *De Messias is de joden niet vergeten.* Ik herinner me een joods hoogleraar, Harris Lenowitz, die eens zei dat de heiligen der laatste dagen de joden in het algemeen erg vriendelijk behandelen. Hij voegde daaraan toe: 'Maar ik maak me zorgen. Oorspronkelijk behandelde Mohammed ons ook vriendelijk. Koning Ferdinand en koningin Isabella van Spanje laat in de vijf-

tiende eeuw ook. Dat gold twee eeuwen later ook voor Maarten Luther. Maar toen de joden zich niet wilden bekeren, keerden deze leiders en hun volk zich tegen ons. Ik maak me er zorgen over dat dit met de mormonen ook zou kunnen gebeuren.'

Het spreek vanzelf dat we hem vertelden dat zoiets tegen een fundamenteel beginsel van de kerk zou zijn: 'Wij eisen het goed recht de almachtige God te vereren volgens de stem van ons eigen geweten, en kennen alle mensen hetzelfde goed recht toe, hoe, waar, of wat zij ook mogen vereren' (De Artikelen des Geloofs 11).

Vervolgens bespraken we de beloften in het Boek van Mormon aangaande de joden. In 3 Nephi 29 staat wat Mormon heeft geschreven over het huis van Israël, en met name de joden, in de tijd dat het Boek van Mormon zal verschijnen. De Heer zal zijn verbond met hen aangaande de terugkeer naar het land van hun erfenis nakomen (zie vs. 1). Hij zegt dat wij 'niet [behoeven] te zeggen, dat de Here Zijn komst tot de kinderen van Israël vertraagt' (zie vs. 2). Mormon leert ons dat 'de Here (. . .) Zijn verbond [zal] gedenken, dat Hij met Zijn volk het huis Israëls heeft gemaakt' (zie

Sommigen vragen zich af waarom de Heiland, Die zonder zonden was, gedoopt moest worden. In het evangelie van Matteüs staat niet meer dan dat het was om 'alle gerechtigheid te vervullen'.

vs. 3). Mormon eindigt met de volgende opmerking: 'Ja, en gij hoeft niet langer de Joden, noch enigen van het overblijfsel van het huis Israëls uit te joutwen, noch te versmaden, noch de spot met hen te drijven; want ziet, de Here gedenkt Zijn verbond met hen, en Hij zal met hen doen, volgens hetgeen Hij heeft gezworen' (vs. 8).

Als heiligen der laatste dagen weten we dat de Heer zijn eigen werk onder de joden zal verrichten; we hoeven ons niet teveel zorgen te maken over hun bekering (zie LV 45:48-53).

25. *Het Boek van Mormon is in de laatste dagen een getuige van het feit dat Jezus de Christus is.* 'Op de verklaring van twee getuigen of van drie zal iedere zaak vaststaan' (2 Kor. 13:1). In de Bijbel wordt met nadruk getuigd van Christus, waar het Boek van Mormon zijn overtuigend getuigenis aan toevoegt. Iedere belangrijke profetie in het Boek van Mormon profeteerde van en onderwees over de Heiland. Ook in het Boek van Mormon staan de getuigenissen van drie bijbelse profeten die in de hedendaagse bijbelversie niet te vinden zijn (zie 1 Ne. 19:10). In het Boek van Mormon staan het bezoek van de Heiland aan Amerika en wat Hij de mensen daar onderwees. De Heiland geeft een uitleg van het getuigenis dat de profeten in het Boek van Mormon gaven omtrent wie Hij is:

'Ziet, Ik ben Jezus Christus, Die in de wereld zou komen, zoals de profeten hebben getuigd.

'En ziet, Ik ben het Licht en het Leven der wereld; en Ik heb uit die bittere beker gedronken, die de Vader Mij heeft gegeven, en Ik heb de Vader verheerlijkt door de zonden der wereld op Mij te nemen, waarin Ik Mij in alle dingen sedert den beginne aan de wil des Vaders heb onderworpen' (3 Ne. 11:10-11).

Hoeveel zonden wij eigenlijk over Jezus Christus weten zonder het Boek van Mormon? Zouden wij 'heen en weder [worden] geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer', 'te allen tijde (. . .) leren[d], zonder ooit tot erkenning der waarheid te kunnen komen'? (Zie Ef. 4:14; 2 Tim. 3:7.) De Heer zei in het hogepriesterlijk gebed tot de Vader: 'Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezondend hebt' (Joh. 17:3). Wij zijn de profeten uit het Boek van Mormon veel dank verschuldigd, en ook Joseph Smith omdat hij ons Jezus Christus beter heeft laten leren kennen, zodat wij de gelegenheid zouden hebben om het eeuwige leven te verkrijgen. □

ACHT JAAR MET HET

Toen wij in 1978 in Salt Lake City woonden, bezochten mijn vrouw, Linda, en ik een reünie van teruggekeerde zendingelingen. Een van de voormalige zendingelingen vertelde daar enthousiast dat hij en zijn gezin elke morgen iets eerder opstonden om in de Schriften te lezen.

Ik had over zulke mensen gehoord. Ik vond het al moeilijk genoeg om zelf geregeld in de Schriften te lezen, laat staan om mijn hele gezin 's ochtends vroeg uit bed te krijgen om een paar verzen te lezen.

Linda en ik wisten echter wel dat we het moesten doen. We beseften dat zo'n gewoonte, gevormd als onze kinderen nog klein waren, onze kinderen een goed fundament kon verschaffen.

Een paar ochtenden later wekten we onze kinderen wat vroeger dan gewoonlijk en begonnen we in het Boek van Mormon te lezen.

We kozen het Boek van Mormon omdat er van die geweldige verhalen in staan en de evangeliebeginselen er duidelijk in worden uitgelegd. Het was ook het enige standaardwerk waarvan we een grote-letterdruk hadden voor onze kinderen. Angela was zes, Jamie drie en Dallas een paar maanden. In het begin waren Jamie en Dallas er niet altijd, maar Angela was elke morgen present.

Toen we die eerste morgen een minuut of twee bezig waren, werden ons al snel een paar dingen duidelijk: ten eerste dat het nog wel een tijdje zou duren voor we het boek uit hadden; ten tweede dat te lang lezen niemand zou helpen; en ten derde dat de blijdschap van de kinderen net zozeer voortvloeide uit het voorlezen aan mama en papa als uit de boodschappen die zij leerden uit het Boek van Mormon.

Met dit in gedachten besloten we elke dag één kolom van een bladzijde te lezen. We lazen om de beurt een vers voor. Voor Angela, die toen nog niet zo goed kon lezen, zeiden mijn vrouw of ik één of twee woorden op, die zij dan herhaalde.

Wij bespraken het gelezene als de kinderen er vragen over stelden of als wij vonden dat we het moesten uitleggen. Veelal bleek dat een korte inleiding op wat er gelezen ging worden, het lezen aantrekkelijker maakte. Als er een grote profeet stierf, stemde ons dat verdrietig en praatten we erover. Als we bij een lievelingsverhaal of -profeet kwamen dan

maakten we daar een opmerking over. Al meteen zagen we in dat het uitlezen van het boek niet het belangrijkste was; dat was het plezier van het lezen op zich. Spoedig verloren we al het verlangen om het boek snel uit te lezen. Wat kon het ons schelen als we er vijf jaar over deden. Als de kinderen, en ja, zelfs papa en mama, moe waren of snel werden afgeleid, lazen we niet zoveel. Er was altijd nog een volgende dag dat we verder konden gaan.

Na het lezen gingen we op onze knieën voor ons gezinsgebed. Aldoende werden de weken maanden en de maanden jaren, en begon er zich een wonder te ontvouwen. We zagen van dichtbij hoe onze kinderen leerden lezen. En wat nog fijner was, we zagen hoe zij bekend raakten met de profeten, verhalen en leringen uit het Boek van Mormon.

Toen onze kinderen ouder werden, begonnen ze de tekst steeds beter onder de knie te krijgen. Wij hoefden ze steeds minder te helpen met de uitspraak van woorden en namen, ze spraken een woord als Lama-

BOEK VAN MORMON

Dennis C. Brimhall

nieten perfect uit, hoewel we ze soms moesten helpen met meer gangbare woorden. Het boek met de grote letters ging van Angela naar Jamie en van haar naar Dallas, en vervolgens naar ons jongste kind, Jill. De voldoening van de oudere kinderen groeide nog meer toen zij hun eigen Boek van Mormon kregen.

Er waren vele overwinningen. Als een van de kinderen een vers voorlas zonder daarbij geholpen te zijn, werd dat beloond met een spontane juichkreet. Toen we 3 Nephi lasen, voelden we allen een bijzondere geest. De kinderen voelden het belang van de verzen. Sommige teksten lasen we meer dan eens, waarna we ze bespraken. Toen we lasen over de liefde van de Heer voor de kinderen en hoe Hij ze zegende, vonden onze kinderen dat het Boek van Mormon voor hen geschreven was.

We hebben ook met tegenslagen te kampen gehad. In de zomer wilde het lezen niet zo erg. De kinderen hadden vakantie en hoefden niet zo vroeg op te staan als ik. Daarom waren er vele dagen dat we niet lasen.

Maar toen de school weer begon, pikten we de draad zonder problemen op.

In 1983, toen we verhuisden, moesten we ons helemaal schrap zetten. We woonden op het platteland, een uur reizen van mijn werk. Dat hield in dat ik weg moest als mijn kinderen nog sliepen.

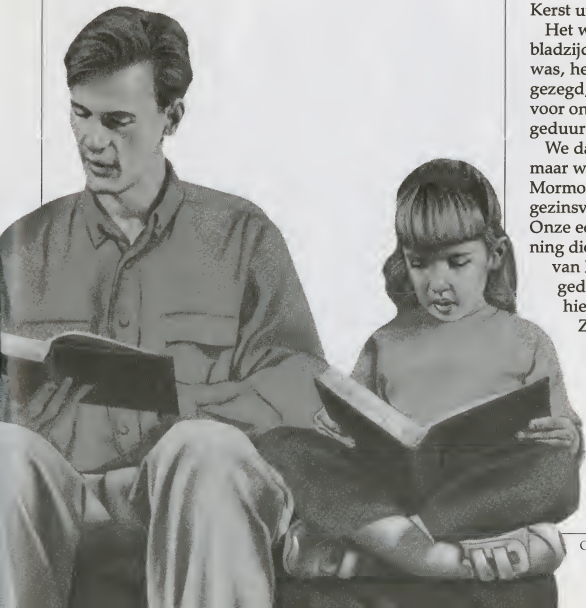
We losten dit probleem op door 's avonds in plaats van 's ochtends te lezen, net voordat de kinderen naar bed gingen. Daarvoor moesten we wel meer discipline tonen. Huiswerk, televisie, en zelfs kerkactiviteiten waren geduchte concurrenten. Maar na een paar weken zat de lijn er weer in en vervolgens we onze reis door het Boek van Mormon.

Ongeveer op de helft van het Boek van Mormon, werd het duidelijk dat we onze 'pas moesten vergroten en ons tempo verhogen' als we wilden dat onze kinderen het Boek van Mormon uit hadden voordat zij zouden uitvliegen om naar de universiteit te gaan, te trouwen, of een zending te vervullen. We lasen al een tijdje een hele bladzijde per keer. Nu begonnen we twee bladzijden per keer te lezen. In oktober 1986 stelden we onszelf een doel. We zouden het boek voor de Kerst uit hebben!

Het was een bijzondere avond toen we de laatste bladzijde lasen. We zorgden ervoor dat Jill, die nu vijf was, het laatste vers kon lezen. We hebben niet veel gezegd, maar het gebed die avond was een dankgebed voor onze reis door het Boek van Mormon die acht jaar geduurd had.

We dachten aan een gepaste viering van het feit, maar we beseften dat we hiermee alleen het Boek van Mormon afsloten; zeker niet onze dagelijkse studie in gezinsverband. Daarom kochten we een ijsstaart. Onze echte beloning was echter de innerlijke voldoening die we allemaal voelden. We hadden het Boek van Mormon gelezen en we hadden het samen gedaan. We zijn ervan overtuigd dat de Heer hierdoor onze kinderen bijzonder gezegend heeft.

Ze zijn allemaal goede lezers geworden. Ook zijn ze van het Boek van Mormon gaan houden. Bovendien zijn we verbonden door de kennis dat we de profeet hebben gehoorzaamd, door de kracht die wij uit de raad in het Boek van Mormon hebben geput, en door de liefde die gegroeid is in die paar minuten dat we dagelijks aandacht hebben besteed aan onze kinderen, en al het andere niet echt van belang was. □

JOAQUIM KWAM NIET MEER

Keith Nielson

Toen Joaquim net lid was, leek het wel of hij geen genoeg kon krijgen van de kerk en de activiteiten. Als hij ons, zendelingen, tegenkwam, liet hij alles vallen en ging een paar uur met ons mensen aanspreken op straat. Hij kwam zelfs op zondag altijd vroeg in de kerk om te kijken of hij ergens mee kon helpen. Joaquim Pinto Dias en zijn gezin werden in 1970 al snel steunpilaren in de Gemeente Meijer in Rio de Janeiro (Brazilië).

Hij werd geroepen als leerkracht in de zondagsschool, en hij vervulde die roeping nauwgezet en enthousiast. Als het lesboek aangaf dat de les veertig minuten moest duren, dan gaf hij ook precies veertig minuten les.

En toen, ineens, kwam hij niet meer. Zoals vaak het geval is bij nieuwe leden, was de crisis veroorzaakt door een schijnbaar onbenullig voorval. De zondagsschoolpresident had zich genoodzaakt gezien het vergaderschema iets aan te passen en de lestijd ingekort. Toen Joaquim bezwaren had geopperd, had de president hem een tactloos antwoord gegeven.

Kort daarna werd de zondagsschoolpresident geroepen als gemeentepresident. Toen dit gebeurde, gaf de nog steeds diep gekwetste Joaquim er helemaal de brui aan; de zendelingen en de leden konden praten als Brugman, maar hij kwam niet meer.

Ik was een van die zendelingen. Na een maand lang tevergeefs geprobeerd te hebben hem van gedachten te laten veranderen, besloten mijn collega en ik dat we hem nog één keer zouden bezoeken. Het gesprek verzandde al gauw in de gebruikelijke argu-

Een schijnbaar onbenullig meningsverschil over de lestijden van de zondagsschoolklas leidde ertoe dat Joaquim niet meer naar de kerk kwam.

menten, maar plotseling hoorde ik mezelf zeggen: 'Maar broeder Joaquim, heeft u hem vergeven?'

Deze vraag sloeg in als een bom. Hij was gekwetst, het was toch niet meer dan logisch dat de nieuwe gemeentepresident naar hem toe kwam om zijn excuses aan te bieden?

Hij dacht na over wat ik had gezegd, wendde zich toen tot zijn vrouw en vroeg: 'Is dat het? Heb ik mijn medemens niet vergeven, zoals de Heiland heeft geboden?'

Ze antwoordde bevestigend en het probleem was opgelost. Hij zou weer naar de kerk komen. We namen afscheid en gingen weg.

Terwijl we de straat uitliepen, dreunde mijn vraag net zo hard bij mijzelf na als waarschijnlijk bij Joaquim. Ik besefte dat ik die vraag niet gesteld had, maar dat de Heilige Geest door mij had gesproken; Hij had mijn geest beroerd, en de woorden waren gewoon uit mijn mond gerold.

Nadat wij al ons kruit hadden verschoten, was de Geest van de Heer tussenbeide gekomen. Langzaam begon de betekenis van het voorval tot mij door te dringen; ik voelde mij intens gelukkig en ik had het idee dat ik naar huis zweefde in plaats van liep. □

Keith Nielson is directeur van een projectmaatschappij en hulptrainer van het damestennisteam van de Brigham Young University.

EEN ALLEENSTAANDE OUDER STAAT NIET ALLEEN

Frances Warden

*Door de verzoening van de Heiland
hoeven we ons nooit alleen te voelen.*

Sinds mijn scheiding, en de gebeurtenissen die daaraan vooraf gingen, heb ik meer slapeloze nachten gehad en heb ik meer gebeden dan ooit tevoren.

Waarom was hetgeen mij het meest beangstigd had mij overkomen? Hoe kon ik aan een nieuwe toekomst bouwen op de puinhopen van mijn verleden? Ik herinner mij een tekenfilm over een kleine jongen die verslag uitbrengt over een boek. Hij zegt daarin: 'Door dit boek heb ik meer kennis over paarden gekregen dan ik eigenlijk had willen leren.' Vaak heb ik diep in mijn hart gedacht: Heer, deze ervaring leert mij meer over een evenwichtig gevoelsleven dan ik eigenlijk had gewild.

Er is een nacht geweest dat ik mijn hart uitstortte voor de Heer, gekweld door de gebeurtenissen, waardoor mijn kinderen het zonder hun vader moesten stellen.

In die donkere nacht was de gedachte dat ik iets kostbaars vernield had, dat van levensbelang was voor mijzelf en mijn kinderen, bijna ondraaglijk. Ik heb die nacht slecht geslapen.

Ik wist dat Christus was gestorven om ons de last van onze mislukkingen en schuldgevoelens te besparen. Desondanks zag ik niet in hoe mijn bekering en Christus' verzoening de brokstukken konden lijmen in mijn leven, in het leven van mijn ex-man, en van mijn kinderen. Ik dacht bij mijzelf: 'De Heer heeft nooit iemand pijn gedaan, ik wel, door onwetendheid, egoïsme en verkeerd inzicht. Hij heeft nooit gefaald. Hij hoeft niet gebukt te gaan onder het besef dat Hij iemands leven heeft verwoest.'

'En jij evenmin,' zei een zachte stem in mijn binnenste. Opeens werd ik overspoeld door het besef dat de Heiland, met mijn aanvaarding van zijn verzoening, mijn zonden letterlijk op zich had genomen, meer dan ik ooit voor mogelijk had gehouden. Zo gauw ik mij van die zonden had bekeerd en het naar beste vermogen had goedgeemaakt, was de vraag wiens schuld het was geweest niet langer belangrijk. Dat was van latere zorg. 'Kom,' leek ik te horen, 'wat zullen jij en Ik doen om onze kinderen te helpen?' Dat laatste maakte diepe indruk op mij; mijn kinderen waren ook de kinderen van mijn Hemelse Vader, en hun te leren de Heer lief te hebben en het evangelie na te leven was voor Hem even belangrijk als voor mij.

Zodra ik van dat feit doordrongen was, voelde ik de gevoels van ongeschiktheid en mislukking wegvloeiën. Het drong tot me door dat ik niet volmaakt hoefde te zijn om een goede moeder te worden. Door nederig mijn zwakheden toe te geven en geloof in Christus te oefenen, was ik een samenwerkingsverband aangegaan met een volmaakte deelgenoot, of liever gezegd, was Hij dat met mij aangegaan. Ik hoefde dus mijn kinderen niet alleen op te voeden – ik mocht het samen met een liefhebbende Vader doen die, meer dan ik kon begrijpen, hun en mijn welzijn op het oog had! Wat was dat een onbeschrijflijke troost.

In de weken die volgden, probeerde ik mijn begrip hieromtrent te vergroten. Ik zag dat de Schriften bol stonden van uitnodigingen om God te betrekken in de last die ik droeg. 'Werp uw bekommernis op de Here, Hij zal voor u zorgen' (Ps. 55:23). 'Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zij en Ik zal u rust geven' (Matt.

11:28), 'Blikt tot Mij op bij iedere gedachte; twijfelt niet, vreesst niet' (LV 6:36). 'Vertrouw op de Here met uw ganse hart en steun op uw eigen inzicht niet. Ken Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken' (Spr. 3:5-6).

Het deed er, ondanks gemaakte fouten, niet toe in wat voor omstandigheden ik mij bevond, nog steeds kon ik naar volmaking toegroeien door mijn leven dusdanig in te richten dat het de Heer kon behagen. Ons thuis kon regel op regel, voorschrift op voorschrift, langzaam maar zeker een hemel op aarde worden.

Op een avond, toen ik ernstig nadacht over de extra hulp die ik als alleenstaande ouder nodig zou hebben, opende ik op goed geluk Het Boek van Mormon en las de volgende verzen:

'En hun (het volk van Alma) ellende was zo groot, dat zij God krachtig begonnen aan te roepen. (. . .)

En de stem des Heren kwam tot hen in hun kwellingen, zeggende: Heft uw hoofd op en weest welgemoed, want Ik ben bekend met het verbond, dat gij met Mij hebt gemaakt, en Ik zal een verbond met Mij volk maken, en hen uit de slavernij verlossen.

'En tevens zal Ik de lasten verlichten, die op uw schouders zijn gelegd, (. . .)

'En de lasten, die op Alma en zijn broederen waren gelegd, werden licht gemaakt; ja, de Here versterkte hen, zodat zij hun lasten met gemak konden dragen, en zij onderwierpen zich met blijdschap en geduld aan de ganse wil des Heren.

'En hun geloof en hun geduld waren zo groot, dat de stem des Heren wederom tot hen kwam, en zeide: Zijt welgemoed, want morgen zal Ik u uit de slavernij verlossen.' (Mos. 24:10, 13-16.)

Ik wist dat deze verzen net zozeer op mij sloegen als eertijds op het volk van Alma. Ik wist dat de Heer mijn lasten inderdaad licht kon maken, net zo lang als ik ze zou moeten dragen, en dat als ik mij geduldig aan de wil des Heren zou onderwerpen, ik verlost zou worden. Ik wist ook dat het deel uitmaakte van zijn liefde voor mij door mij juist die beproeving te geven die mij dichter tot Hem zou brengen.

Wij zijn gezegend dat wij met al onze problemen, noden en teleurstellingen bij de Heer aan kunnen kloppen. Hoewel wij er niet van verzekerd zijn dat alles wat wij verkeerd doen, ongedaan kan of zal worden gemaakt, kunnen we er wel op rekenen, als ons verlangen oprecht is, dat Christus onze lasten zal dragen. En op de een of andere manier brengt dat lijden en falen, dat eerst zo ondraaglijk leek, ons grotere nederigheid en groter geloof. Dit is van wezenlijk belang voor een beter deelgenootschap met de Heer. Alleen

*Nu ik gescheiden was,
werd ik gekweld door de
gebeurtenissen waardoor mijn
kinderen het zonder
hun vader moesten stellen.
Ik dacht dat ik iets kostbaars
vernield had dat van
levensbelang was voor mijzelf
en mijn kinderen.*

dan kunnen we de uitdagingen van het leven aan, ook al zagen we er aanvankelijk als een berg tegenop.

En alleenstaande moeder mist de bemoediging en waardering van een liefhebbende echtgenoot. Velen voelen zich in de kerk wellicht, net als ik soms, op een eiland, of vrezen dat het soort gezinsleven waarvan zij als jong meisje droomden voorgoed buiten bereik is. Ik ben er echter van overtuigd dat de Heer aan ons *allemaal* denkt, of we nu ongehuwd of gehuwd zijn, en dat Christus deelgenoot wil zijn van alles wat wij in rechtvaardigheid doen. Ik geloof dat als wij willen dat Hij onze deelgenoot wordt, Hij onze pogingen boven verwachting met vrede en voldoening zal zegenen.

Hiervoor is Hij gestorven – dat ons hart niet zou breken van smart en schuld en vruchteloos verlangen, maar dat wij herboren worden, en onophoudelijk hernieuwd in geloof, moed en liefde. □

*Frances Warden maakt deel uit van de Wijk Orem 19 van de Ring Orem
Sharon South Utah.*

Diane Lofgren Mangum

DE BIZONS VOORBIJ

Het verhaal van HLD-pionier Joseph B. Elder

Onvergetelijk, die dag in de herfst van 1856.

Ongeveer 500 HLD-pioniers zwoegden met hun handkarren richting Zion, toen ze zich ineens omringd zagen door bizons. In eerste instantie beschouwden de heiligen de bizons als een zegen; de proviandvoorraad moest nodig aangevuld worden.

Maar de grote dieren denderden dwars door de groepen pioniers heen, vertraptten hun bezittingen en joegen hun vee op hol. Zonder vuurwapens wisten de heiligen maar twee bizons te doden.

De strijd tussen pionier en bizon wordt beschreven in het dagboek van Joseph Benson Elder, een jongeman van 21 jaar die zag wat er gebeurde maar op dat moment te ver weg was om enige hulp te kunnen bieden.

Joseph had zich nog niet zo lang geleden bij de groep gevoegd. Begin dat jaar, twee dagen nadat hij het Melchizedeks priesterschap had ontvangen en een jaar na zijn doop, had hij besloten om de heiligen te helpen die zich in Zion vergaderden, en met hen mee te gaan.

Westwaarts naar Salt Lake City

De hele zomer van dat jaar, 1856, hadden Joseph en nog een paar jongemannen de zware en gevaarlijke taak om runderen, muldieren, paarden en ossen naar

de plaats te drijven waar zij de groepen emigranten die op weg waren naar Zion, zouden ontmoeten. Het was al midden-augustus toen Joseph Elder opdracht kreeg om zich te voegen bij de groep die op weg was naar Winter Quarters vanuit Iowa City, waar de emigranten uit de Europese zendingengebieden met de trein

waren aangekomen. De groep, die geleid werd door kapitein James G.

Willie, had in Iowa City meer dan een maand moeten wachten tot hun handkarren klaar waren. Sommige leiders van de afdeling emigratie van de kerk vroegen zich af of het niet te laat in het jaar was om nog op weg te gaan naar Utah, maar iedereen was enthousiast en ze besloten om te vertrekken.

Op zaterdag 17 augustus schreef Joseph Elder in zijn dagboek:

'We maakten ons klaar voor de tocht naar Salt Lake City, meer dan [1.600 kilometer] hiervandaan. Het was mooi om te zien hoe de karren in verschillende divisies op weg gingen, en hoe opgewekt de mensen waren. Hoewel mensen de vlakten nog nooit met handkarren waren overgetrokken, waren ze ervan overtuigd dat ze het konden.'

Joseph mende een van de proviandwagens en hielp bij het verzorgen van het vee dat voor voedsel was meegenomen. Hij schatte dat de hele groep 'ongeveer 450 mensen omvatte, met zeker 120 handkarren en zes proviandwagens.'

'Velen zullen de taferelen van die dag nooit vergeten. Mannen, vrouwen en kinderen, verzwakt door kou en honger. (. . .) We begroeven negen mensen, allen in één diep graf.'

Ze werden verdeeld in groepen van tien en honderd.

Toen ze het kamp Winter Quarters bij Florence (Nebraska) verlieten, waren ze de vierde handkargroep die de vlakte optrok; de handkargroep Martin vertrok een paar dagen na hen. Al deze groepen waren de eersten die de vlakte overtrokken met alleen maar handkarren en tenten. Toen de groep Willie uit Winter

Quarters vertrok, hadden de drie eerste groepen nog vier weken te gaan naar Salt Lake City. Niemand had ooit bewezen dat een grote groep mensen, waaronder kinderen, bejaarden en zieken, naar Zion kon lopen. Maar ze wilden het proberen, ook al was het al laat in het jaar.

De ontberingen beginnen

Maar na verloop van tijd werden de pioniers met ernstige problemen geconfronteerd. De handkarren voor de groepen Willie en Martin waren haastig gemaakt en gingen vaak kapot. Stoppen voor reparatie

betekende dat de proviand langer mee moest, en dat de pioniers op een later tijdstip in het jaar door de bergen moesten.

Hoewel Joseph Elder zijn best deed om bizens te vangen voor de handkargroep, waren deze dieren niet altijd te vinden, en de voorraden slonken aanzienlijk. Ze hadden vee en een paar ossen verloren door op hol geslagen bizens. Meel ging op rantsoen, en er was nog maar weinig ander eten. Sommige heiligen verzwakten door de honger. De groep hield vast aan de belofte dat kerkleiders in Salt Lake City hen proviandwagens tegemoet zouden sturen.

Op 26 september bereikten de eerste drie handkar-

groepen Salt Lake Valley, maar de groep Willie lag nog ver achter in het bergachtige gebied. Joseph Elder schrijft dat ze Fort Laramie (Wyoming) rond 1 oktober bereikten. Daarna klonnen ze elke dag hoger de bergen in. Op de dag dat ze 25 kilometer zonder water aflegden, raakte ook het meel op. Ze waren nog honderden kilometers van Salt Lake City verwijderd, en ze hadden nog niets gehoord van eventuele hulp.

Een grote tegenslag voor de handkargroep was een ongebruikelijk vroege en zware sneeuwstorm. De pioniers probeerden zich te beschutten, maar hun tenten waren onbruikbaar in zulk slecht weer. 'Het zag er erg slecht uit,' schrijft Joseph, 'de mensen waren zwak want ze hadden de laatste tijd maar weinig gegeten.' Maar toen de storm luidde, werd er in het kamp een kreet geslaakt. Ze zagen een wagen. Twee mannen uit Salt Lake City brachten het bericht dat er paarden en wagens onderweg waren met voedsel. 'Dat was geweldig nieuws', schrijft Joseph, maar met nieuws alleen kon je op dat moment geen honderden heiligen voeden of warm houden. De nood was hoog.

'Toen we de volgende ochtend opstonden, waren de pioniers koud en hongerig. Hen de sneeuw injagen zou voor velen een zekere dood betekenen, want de

wagens met voedsel waren nog niet gearriveerd, alleen de wagen die het bericht had gebracht en nu onderweg was naar de groep Martin.'

Joseph schreef in zijn dagboek dat kapitein Willie toen besloot om met Joseph op zoek te gaan naar de tegemoetkomende wagens. De groep zou achterblijven en zich zo goed mogelijk beschutten. Elke pionier had maximaal acht kilo kleding en beddegoed mee mogen nemen om de handkar licht te houden. In de bittere kou was dat niet genoeg. Vele heiligen waren letterlijk aan het bevroeren.

'We gingen op zoek naar onze broeders', schrijft Joseph, en ze reden achttien kilometer op oude en vermoeide muilieren, terwijl de sneeuw en de ijzige kou hen de hele dag in het gezicht blies. De volgende dag vonden ze een wegwijzer waardoor ze hun redders vonden, die vertraging hadden opgelopen door de storm. 'Ze waren erg blij om ons te zien, want ze hadden lang naar ons gezocht.'

'Dat was een vreselijke dag'

Pas na een moeilijke tocht van anderhalve dag waren kapitein Willie en Joseph met de redders terug in

'Met de nieuwe voorraden voedsel en kleding kwam de groep langzaam weer op krachten. (. . .) "Eindelijk, tot onze grote vreugde, arriveerden we (. . .) in Salt Lake City.'"

het kamp. Het bleek dat de kou een zware tol had geëist.

Joseph schrijft: 'Dat was een vreselijke dag. Velen zullen de tafereelen van die dag nooit vergeten. Mannen, vrouwen en kinderen, verzwakt door kou en honger, huilend, sommigen zelfs stervend langs de kant van de weg. (. . .) O, mijn hart werd verscheurd door het afschuwelijke tafereel dat mij omringde. De volgende ochtend begroeven we negen mensen, allen in één diep graf.'

Het lot van de handkargroep Willie zou de geschiedenis ingaan als een van de droevigste beproevingen van alle mormoonse pioniers. Maar met de nieuwe voorraden voedsel en kleding kwam de groep langzaam weer op krachten, en zelfs het weer werd beter. 'We hielden nu de pas erin en eindelijk, tot onze grote vreugde, arriveerden we op 9 november 1856 in Salt Lake City.' Maar van de 450 heiligen die aan de tocht waren begonnen, waren er 67 onderweg gestorven.

Slechts twee weken na aankomst van de groep, hoorde Joseph president Brigham Young vrijwilligers vragen om de 600 leden van de handkargroep Martin te helpen, die in de bergen in de diepe sneeuw vastzat.

Die dag vertrok Joseph met de andere vrijwilligers. In de bergen was de sneeuw bijna drie meter diep, en de wagens konden er niet door. De vrijwilligers moesten de voorraden op hun rug naar de handkargroep dragen. Joseph sloeg samen met de andere vrijwilligers een kamp op om de groep te helpen zich klaar te maken voor de laatste ruk naar Salt Lake City. Uiteindelijk waren alle handkarpioniers veilig in Zion vergaderd, waar zij aan een nieuw leven begonnen.

Joseph vond werk als onderwijzer en als menner voor Brigham Young. Hij ontmoette Margaret Joiner, een lieflijke jonge Engelse bekeerlinge die met de huifkarpioniers naar Utah was gekomen. Ze trouwden en kregen zeven kinderen, van wie er maar twee volwassen werden. Joseph vervulde een korte zending in Illinois, en in 1878 vervulde hij een zending in Europa; hij was toen 43.

Joseph Benson Elder heeft een lang leven geleid, gevuld met dienstbaarheid in de kerk, wat hem veel voldoening schonk. □

Beeldengroep van handkarpioniers, door Torlief Knaphus; 'Heiligen die Salt Lake Valley binnenkomen', door C.C.A. Christensen.

EEN GEZIN VOOR PETER

Lin Watson

Op een avond, toen mijn zoontje Peter nog maar zeven weken oud was, zat ik in de woonkamer met hem in mijn armen. Ik vertelde hem wat een prachtig en kostbaar kereltje hij was. Toen kwam de vraag bij me op: 'Als jij dit kind niet kon grootbrengen, wie zou je het dan willen laten doen?'

Ik dacht: 'Ik zou een liefdevol gezin uitkiezen waar vrede en harmonie heerst. Ze zouden van hem houden, hem steunen en hem laten weten dat hij een kind van God is. Zelfs als ze boos waren, zouden ze kalm praten. Ze zouden altijd eerlijk zijn in woord en daad. Ik zou willen dat Peter zich prettig en geborgen bij hen voelde.'

'Ja,' dacht ik, 'ik zou willen dat zo'n gezin van hem hield en hem in het evangelie opvoedde, hielp en steunde.'

Toen kwam er een tweede gedachte bij me op, heel duidelijk, alsof mijn Hemelse Vader die rechtstreeks tot mij gesproken had: *'Zo voelde ik me ook toen ik deze kleine geest aan jou toevertrouwde.'*

Ik kon me voorstellen wat onze Hemelse Ouders moeten voelen als Zij hun kinderen naar de sterfelijkheid laten gaan. Ik besepte ook hoe kostbaar elk kind voor Hen is, net als mijn kinderen dat voor mij zijn.

Terwijl ik nadacht over de ouderlijke kwaliteiten die de Heer graag in mij zou zien, voelde ik mij nederig, want ik wist dat ik vaak tekort zou schieten. Maar ik voelde ook diepe vreugde toen ik mijn Hemelse Vader beloofde dat ik mijn best zou doen om een moeder te worden waar Hij tevreden over kan zijn. □

Nieuw presidium Gebied Europa

Ouderling Spencer J. Condie
Eerste raadgever

Ouderling Hans B. Ringger
Gebiedspresident

Ouderling Albert Choules jr.
Tweede raadgever

In een brief aan de priesterschapsleiders in het Gebied Europa, gedateerd 11 mei 1989, werd de reorganisatie van het presidium van het Gebied Europa bekendgemaakt. Het betreft de volgende veranderingen:

• Ouderling Carlos E. Asay wordt ontheven als president van het Gebied Europa. Hij is geroepen als lid van het Presidium der Zeventig en zal fungeren als hoofd van de afdeling coördinatie op het hoofdkantoor van de kerk.

• Ouderling Hans B. Ringger wordt ontheven als eerste raadgever in het gebiedspresidium en is geroepen als president van het Gebied Europa, met ouderling Spencer J. Condie als eerste raadgever en ouderling Albert Choules jr. als tweede raadgever.

• Ouderling John R. Lasser wordt ontheven als tweede raadgever in het gebiedspresidium en is geroepen als president van het

Gebied Noord-Amerika-Zuidoost. Hij zal ook fungeren als plaatsvervangend hoofd van de afdeling zendingswerk.

Alle genoemde onthefingen en roepingen zijn per 1 oktober 1989 van kracht.

Onderstaand vindt u een korte levensbeschrijving van de leden van het nieuwe gebiedspresidium:

Hans B. Ringger, gebiedspresident

Ouderling Hans B. Ringger werd op 2 november 1925 in Zürich geboren. Hij is zijn hele leven al actief in de kerk. Zijn grootmoeder, Elisabeth Zöbeli Ringger, trad in 1896 toe de kerk toe. Ook zijn ouders, Carl Ringger jr. en Maria Reif waren actief in de kerk. Van de tien kinderen in dat gezin was hij het zesde. 'Ik heb altijd goede voorbeelden gehad', zegt hij over zijn familie. 'Ik ben van mening dat actief-zijn in de kerk de manier is om te leren hoe

het evangelie werkt en om een getuigenis te krijgen.'

De familie van zijn vrouw, Helene Ringger, geboren Zimmer, is ook al drie generaties lang lid van de kerk. Zij ontmoetten elkaar op oudejaarsavond 1949 op een dansavond van de kerk. Zij trouwden in 1952 en werden in 1955 aan elkaar verzegeld, kort na de voltooiing van de Zwitserse tempel. Zij hebben vier kinderen: een zoon en drie dochters.

Ouderling Ringger voltooide in 1949 zijn studie elektrotechniek. Later stelde zijn schoonvader, architect van beroep en betrokken bij de bouw van de Zwitserse tempel, hem voor architectuur te gaan studeren. Broeder Ringger ging terug naar school en studeerde in 1959 af in de architectuur aan de Technische Universiteit van Zwitserland in Zürich.

Hij is van mening dat niemand te oud is om te

veranderen of te leren. Eens heeft hij met betrekking tot zijn roeping als lid van het Eerste Quorum der Zeventig in april 1985 gezegd: 'Ik heb twee beroepen gehad (...) Ik begin nu aan mijn derde.' Daarvoor was hij in de kerk werkzaam als quorumpresident ouderlingen, bisschop, ringpresident en regionale vertegenwoordiger.

Ouderling Ringger leest graag en veel en concentreert zich daarbij op de Schriften en op geschiedenisboeken. 'Voor mij zijn de Schriften geschiedenis', zegt hij. 'Mensen te begrijpen is alleen mogelijk als wij hun achtergrond kennen. (...) Alleen als wij weten waarom zij zijn zoals zij zijn, waar zij zijn en wat zij in de voorbije eeuwen hebben gedaan, zullen wij de mensen begrijpen.'

President Ringger, die aanvankelijk voor vijf jaar geroepen was als algemene autoriteit, werd in april 1989 voor het leven geroepen. Hij is sinds 1985 werkzaam geweest in het presidium van het Gebied Europa.

De houding van ouderling Ringger ten aanzien van het leven en zijn bediening komt goed tot uiting in een uitspraak die hij enkele jaren geleden heeft gedaan: 'Ons leven is een tijd om te groeien - ervaring op te doen en sterk te worden. Dit kan alleen als je de extra mijl gaat. Voor mij is de

extra mijl een onderdeel van de wet van toewijding; die wet kent geen grenzen.'

Spencer J. Condie, eerste raadgever

Spencer J. Condie werd op 27 augustus 1940 in Preston (Idaho) geboren. Zijn vader was Spencer C. Condie en zijn moeder Josie Peterson Condie. Hij ontving zijn patriarchale zegen toen hij negen was. 'Ik was nog te jong om die toen op waarde te schatten of zelfs maar te begrijpen,' vertelt hij, 'maar als een soort draaiboek voor het leven gaf die zegen me de leiding die me hielp onderscheiden wat belangrijk was in het leven.'

Een van de dingen die ouderling Condie al in zijn jeugd belangrijk vond, is zendingswerk. Nadat hij werkzaam was geweest als ringzendeling werd hij in 1960 geroepen als voltijdzendeling in het Zendingsgebied Zuid-Duitsland. Daar ontmoette hij ook zuster Dorothea Speth, een zendelinge uit Dresden, met wie hij anderhalf jaar later trouwde. In 1984 keerde hij naar Europa terug als president van het Zendingsgebied Wenen Oostenrijk, waar ook de landen Polen, Tsjechoslowakije, Hongarije, Joegoslavië en Griekenland toe behoren.

Ouderling Condie werd in april 1989 gesteund als lid van het onlangs georganiseerde Tweede Quorum der Zeventig. Hij is professor in de sociologie en oude schriftuur. Hij en zijn vrouw hebben vijf kinderen.

Albert Choules jr., tweede raadgever

Albert jr. werd als derde van zes kinderen op 15 februari 1926 geboren in Driggs (Idaho) in het gezin van Albert en Rula Wilson Choules. Na zijn zending studeerde hij aan de Brigham Young University, waar hij in 1951 met succes kandidaatsexamen deed. Tijdens zijn studie daar ontmoette hij Rosemary Phillips, met wie hij in 1952 in de Idaho Falls-tempel trouwde. In 1953 haalde broeder Choules een graad aan de Harvard Graduate School of Business Administration.

Na een lange en succesvolle carrière als zakenman, met als kroon zijn benoeming tot president-directeur van de hotelketen Romney International, werd ouderling Choules geroepen als president van het Zendingsgebied New York New York. Karakteristiek voor de toewijding van ouderling Choules was zijn beslissing, nadat hij geroepen was als zendingspresident, om al zijn aandelen in Romney International Hotels te verkopen en af te treden als president-directeur van de onderneming.

Hoewel ouderling Choules veel prettige herinneringen heeft aan zijn werk als zendingspresident, waren de laatste zes weken van zijn zending vol verdriet: zijn vrouw Rosemary bleek kanker te hebben en moest daarvoor een operatie ondergaan. Zij stierf een jaar later in 1984. Ouderling Choules hertrouwde in

1987. Zijn tweede vrouw, Marilyn Lowry Choules, is moeder van vijf kinderen. Ouderling Choules werd in de algemene conferentie van oktober 1988 gesteund als lid van het Eerste Quorum der Zeventig.

Afscheid van scheidend gebiedspresidium

Aan het eind van de brief aan de priesterschapsleiders schreef het scheidende gebiedspresidium:

'Broeders, wij hebben het als gebiedspresidium fijn gevonden om met u

samen te werken. Wij zijn trots op uw toewijding en gewilligheid. De Heer vergaderd zijn volk en het werk gaat voort. Wij hebben geen woorden voor de vreugde die wij bij deze samenwerking gevoeld hebben, maar die vreugde is tot uiting gekomen in de groei van de leden en de wijken en gemeenten in Europa.

Wij bidden dat onze Hemelse Vader u allen zal blijven zegenen in uw belangrijke taak en heilig rentmeesterschap als herder in Israël.' ■

Marilyn J. Lasater, Colleen W. Asay, Helene Ringger

Van de gebiedsvertegenwoordigsters van de algemene besturen

De ontbrekende zusters

Op een onlangs gehouden priesterschapsleidersvergadering over de door zusters geleide hulporganisaties in het Gebied Europa, onthulde gebiedspresident Carlos E. Asay een schokkend gegeven: voor *elke* vrouw in de kerk die de zustershulp-

vereniging bezoekt, zijn er drie in de kerk die dat niet doen. Hij stelde een indringende vraag: 'Als de zusters-hulpvereniging voor de zusters is wat de priesterschap voor de broeders is, kan dit dan aanvaardbaar genoemd worden?' Op die vraag antwoorden wij

nadrukkelijk 'nee!'. Die verhouding is onaanvaardbaar, maar wat belangrijker is, het gemis van de kracht van de zustershulpvereniging in het leven van de drie 'ontbrekende zusters' is onaanvaardbaar.

Wat de reden ook mag zijn, die drie vrouwen ontzeggen zichzelf het geestelijke licht en de versterking die zij zo hard nodig hebben. Op 28 april 1842, op de zesde vergadering van de pas georganiseerde zustershulpvereniging, zei president Joseph Smith tegen de vrouwen: 'Door de orde van het priesterschap die God heeft ingesteld zult u instructies ontvangen (...). In de naam des Heren draai ik nu een sleutel om ten behoeve van u allen, en kennis en intelligentie zullen van nu af aan op u nederdalen' (*History of the Church*, deel 4, blz. 607). De zustershulpvereniging voorziet in zondagse bijeenkomsten om haar leden 'hun goddelijke waarde en persoonlijke kennis van hun Hemelse Vader en Jezus Christus bij te brengen' (*Handboek zustershulpvereniging*, blz. 1).

Deze drie vrouwen ontzeggen zichzelf de kennis om hun gezin te sterken, om thuis het evangelie beter na te leven, en de dagelijkse problemen onder ogen te zien.

Deze drie vrouwen ontzeggen zichzelf de vreugde van liefdevol dienstbetoon. Zij missen de permanente band van liefde en vriendschap met andere zusters. Zij missen de kans om een gevoel van eigenwaarde aan

te kweken door te presteren, te leren en te dienen in een zusterlijke band van genegenheid.

Deze drie zusters beroven zichzelf, want zij kunnen niet volledig delen in de zegeningen van het priesterschap of de kracht ontvangen die voortvloeit uit het steunen van de priesterschapsleiders. De zustershulpvereniging onderwijst het doel en de zegeningen van het priesterschap, en van het belang van studie en gebed.

Nee, het is onaanvaardbaar dat drie van de vier zusters de zustershulpvereniging niet bezoeken, niet omdat het slecht staat op de rapporten, maar omdat zij hun eigen ziel beroven. Ze geven de Heer niet de kans om hen te zegenen door middel van de organisatie die Hij *speciaal voor hen* in het leven heeft laten roepen. De zustershulpvereniging is naar het voorbeeld van de priesterschap georganiseerd en is Gods manier om de vrouwen te helpen om 'de weg terug' te vinden.

Kunnen wij (de zusters die de zustershulpvereniging wel bijwonen) de 'ontbrekende zusters' helpen de weg terug te vinden naar de zustershulpvereniging? Misschien moeten we onszelf het volgende afvragen:

1. Met welke 'ontbrekende zuster' kan ik vriendschap sluiten?
2. Hoe kan ik die 'ontbrekende zuster' terugkrijgen naar de zustershulpvereni-

ging? Helpen met vervoer of iets dergelijks?

3. Begeleid ik nieuwe bekeerlingen in de zustershulpvereniging?

4. Ga ik op huisbezoek bij een 'ontbrekende zuster'?

5. Ken ik een aan huis gebonden zuster die thuis onderwezen kan worden? Kan ik haar misschien met het volgende helpen:

- * een exemplaar van de *Schriften*?
- * een exemplaar van het *lesboek*?
- * bandjes van lessen?
- * doordeweekse lessen organiseren bij iemand thuis?

Nee, het is onaanvaardbaar dat er voor *elke* vrouw in de kerk die de zusters-

hulpvereniging bezoekt, er *drie* in de kerk zijn die dat niet doen, juist omdat de zustershulpvereniging voor vrouwen is wat de priesterschap voor mannen is. Laten we er iets aan doen.

De zustershulpvereniging is voor *alle* vrouwen in de kerk die getrouwd zijn of die achttien jaar of ouder zijn. Vrouwen die geen lid zijn, zijn natuurlijk ook van harte welkom. De zustershulpvereniging is Gods organisatie voor de vrouwen in deze bedeling, en het is noodzakelijk dat *iedere* zuster instructies ontvangt 'door de orde van het priesterschap die God heeft ingesteld'. Dat is ons oprechte getuigenis.

Colleen W. Asay
Helene Z. Ringger
Marilyn J. Lasater

Ter informatie

1. Het 'ZHV-huisbezoekrapportboek' (PKRS4263DU) wordt niet meer gebruikt. Aanbevolen wordt het 'Huisonderwijs-/huisbezoekrapport' (PSCL0634DU) te gebruiken.

2. De gidsen voor de persoonlijke studie voor de zustershulpvereniging zullen met ingang van 1990 een iets andere opzet krijgen. Dit meldt het algemeen presidium van de zustershulpvereniging. De huidige gids bevat lessen die gebaseerd zijn op toespraken van algemene autoriteiten die gehouden zijn op eerdere algemene conferenties. Vanaf 1990 zullen dergelijke lessen niet meer verschijnen. In plaats daarvan selecteren de plaatselijke ZHV-presidiums lesonderwerpen uit de toespraken van de afgelopen algemene conferentie die het bruikbaar zijn voor de zusters in hun organisatie. De toespraken van de aprilconferentie verschijnen in het julinummer van *De Ster*, die van de oktoberconferentie in het januarinummer. Het algemeen presidium van de zustershulpvereniging benadrukt dat alleen toespraken van de algemene conferentie gebruikt moeten worden. De inleiding bevat aanwijzingen voor het voorbereiden van de lessen, en de leerkrachten kunnen ook de hulp inroepen van de applicatieleider en de raadgeefster onderwijs. Als bronmateriaal moeten altijd de *Schriften* en ander goedgekeurd materiaal van de kerk worden gebruikt.

Diploma-uitreiking seminarie

Wie één cursusjaar van het seminarie voltooit, ontvangt een certificaat. Wie alle vier de cursusjaren voltooit, ontvangt naast het vierde certificaat ook het seminariediploma. Dit jaar vonden de diploma-uitreikingen plaats op de laatste seminarie-topdagen van de voormalige ringen Utrecht en Den Haag: in Utrecht op zaterdag 10 juni j.l., in Rotterdam op 17 juni j.l. Hieronder een impressie van beide dagen.

Den Haag

De laatste topdag van het cursusjaar 1988/1989 van de Ring Den Haag was de laatste gelegenheid voor de cursisten om in de oude ringsamenstelling bij elkaar te komen. Op deze topdag werden de diploma's uitgereikt aan hen die alle vier de seminariecurssussen (Het Boek van Mormon, Het Nieuwe Testament, Het Oude Testament, en De Leer en Verbonden/Kerkgeschiedenis) doorlopen hadden. Aanwezig waren regionaal vertegenwoordiger J. P. Jongkees, en de presidenten van de nieuwe

ringen Den Haag en Utrecht, J. van Oudheusden en H. Vernes. De twee laatstgenoemde broeders reikten de diploma's uit aan de bevorderde cursisten; president Van Oudheusden aan de cursisten die nu onder de Ring Den Haag vallen, president Vernes aan hen die nu onder de Ring Utrecht vallen.

Tijdens de uitreiking werd er ook gesproken over de invloed van het seminarie op de jongeren. Het blijkt dat het grootste deel van hen die het seminarie volgen, een voltijdzending

Naomi van Stralen, die cum laude slaagde, ontvangt hier haar diploma uit handen van Henk Vernes, president van de nieuwe Ring Utrecht.

vervullen en ook een tempelhuwelijk sluiten. Iets om over na te denken.

Na de uitreiking hield Roger Elfert uit de Gemeente Leiden een presentatie over de voorbereiding op een voltijdzending. Roger heeft zelf een voltijdzending vervuld in Zuid-Afrika, en putte tijdens zijn presentatie ook veel uit eigen ervaring.

De dag werd afgesloten

met een geweldig diner-dansant.

Merryn Jongkees

Ijla Koens ontvangt haar diploma uit handen van Henk van Dam, raadgever in het presidium van de nieuwe Ring Utrecht, en Hans Noot, regionaal overziener van de kerkelijke onderwijsinstellingen.

De bevorderde cursisten uit de oude Ring Den Haag, v.l.n.r.: Erika Kleinmoedig (Wijk Amsterdam), Carlo Bos jr. (Gemeente Zoetermeer), Naomi van Stralen (Wijk Rotterdam-Zuid), Jeroen Decker (Wijk Haarlem), Tyrone de Wijk (Wijk Rotterdam-Noord), Daniël Loeber (Gemeente Leiden), Maarten 't Hoen (Rotterdam-Zuid).

De geslaagde cursisten uit de oude Ring Utrecht. V.l.n.r.: Betty Muntinga (Wijk Utrecht), Elisa Mulder (Wijk Apeldoorn), Ilja Koenis (Wijk Groningen), Dennis Hullemann (Wijk Apeldoorn), Robert Brouwer (Wijk Utrecht), Joeri Mulder (Wijk Apeldoorn), Job van de Wetering (Gemeente Lelystad).

Utrecht

Op zaterdag 10 juni j.l. werd het afgelopen cursusjaar, waarin het Oude Testament werd behandeld, afgesloten met een topdag, waarbij de cursisten die er vier jaar op hadden zitten hun diploma in ontvangst namen. Het leuke was, dat degenen die het diploma ontvingen, waren opgedoft met een baret en een zwarte kraag, wat het geheel tot iets officieels maakte. Daarna vonden er discussies in kleine groepjes plaats over uitspraken van personen uit de Schriften.

Daarna waren we toegekomen aan het activiteiten-gedeelte (volleyballen), waarbij je exemplaren van het Boek van Mormon kon winnen naargelang de prestaties die er geleverd wer-

den. Het was dan ook de bedoeling met deze boeken zelf zendingswerk te doen.

Na ons lichamelijk uitgeput te hebben, konden we onszelf aansterken met het heerlijk bereide eten dat voor ons was klaargemaakt. En na de maaltijd begaven we ons naar de dansvloer waar we, genietend van de mooie versiering waar veel aandacht en tijd aan was besteed, ons volledig konden uitleven. Tijdens de dansavond werden de exemplaren van het Boek van Mormon uitgereikt aan de teams die gewonnen hadden bij het volleyballen.

Al met al was deze topdag grandioos geslaagd.

*Betty & David
Muntinga*

Jeugdwerk Apeldoorn op stap

Op zaterdag 13 mei j.l. ging het jeugdwerk van de Wijk Apeldoorn met bijna alle kinderen en leerkrachten naar Burgers dierenpark. 's Morgens was het weer niet zo best en daarom zijn we meteen de Bush ingegaan onder leiding van Erwin Matthijssen uit de Wijk Arnhem. Daarbinnen is het behoorlijk warm, maar wel droog, en je kan er allerlei mooie vogels en andere dieren zien. Ook de plantengroei is er erg mooi.

Op het dak konden we de regen horen vallen, daarom hebben we binnen ons meegebrachte lunchpakket opgegeten.

Toen het droog was, zijn we de dieren buiten gaan bekijken, en Erwin kon ons daar veel over vertellen.

Eerst gingen we met het trentje langs de leeuwen, tijgers, giraffen en andere wilde dieren. Op die manier konden we ze goed bekijken. Daarna zijn we door de dierentuin gelopen om b.v. de apen, olifanten, mooie vogels, beren enzovoorts te bekijken.

Tot besluit zijn we naar de speeltuin gegaan, waar de kinderen zich heerlijk hebben uitgeleefd.

Bij de uitgang hebben we de onderstaande foto gemaakt en kreeg iedereen nog een lekker ijsje.

Het was echt een fijne dag en we hebben, ondanks de regen, veel plezier gehad.

Leidy de Bruijne

Het jeugdwerk van de Wijk Apeldoorn voor de ingang van Burger's dierenpark.

Het vervolmaken van de heiligen

We hoefden niet meer langs te komen

Het was hartje winter hier in Finland toen we enkele nieuwe huisonderwijsgezinnen kregen toegewezen - twee actieve en vier minder-actieve. Het bleek dat de minder-actieve gezinnen zich niet eens konden herinneren wanneer ze voor het laatst naar de kerk waren geweest. Toen ik mijn priesterschapsleider om wat meer informatie vroeg, antwoordde hij bemoedigend: 'Bekijk wat je kunt doen. Ze zijn al jaren niet geweest en hebben de vorige huisonderwijzers gezegd niet meer langs te komen.'

Daar konden we 't mee doen, maar een uitdaging was het wel. Nadat mijn collega en ik hadden gevast en gebeden, was het ons duidelijk dat wij de taak hadden deze minder-actieve gezinnen te bezoeken en hen uit te nodigen om tot Christus te komen, Hem die zij eens als hun Heiland hadden beleeden. Eens was hun band met Hem dusdanig geweest dat zij zich wilden laten dopen. Maar op een gegeven moment was er wat gebeurd en voelden zij zich niet meer aangetrokken tot Christus en zijn kerk.

Toen mijn vrouw brood stond te bakken voor de

komende week, vroeg ik haar een paar broden extra te bakken voor deze nieuwe gezinnen. Met de vers gebakken broden onder de arm gingen we op pad; we dachten dat het beter zou zijn onaangekondigd voor de deur te staan dan hen op te bellen voor een afspraak. En dat leidde tot het eerste probleem: drie van de vier gezinnen waren niet thuis. De vierde - een zuster van rond de zestig - lag met een chronische, invalide makende ziekte in het ziekenhuis. We lieten een brood en een briefje achter in de brievenbus van de eerste drie gezinnen en gingen toen naar het ziekenhuis. Ze was erg ziek en niet in staat om een gesprek te voeren, maar we konden aan haar ogen zien dat ze blij was dat er nog mensen waren die om haar gaven. Dat gaf ons de moed om terug te gaan.

Over de drie andere gezinnen wisten we dus nog niets. Hoe hadden ze gereageerd op het brood? Zouden ze zich nog vijandiger opstellen? Ze hadden tenslotte duidelijk laten

merken dat ze niet gediend waren van enig contact. Of zouden ze ons binnenlaten en met ons praten?

Onze tweede poging werd een herhaling van de eerste: geen van de drie gezinnen was thuis. Wel waren de broden weg, en wij vatten dat maar als een goed teken op. We lieten opnieuw een briefje achter, nu met de mededeling dat we weer langs waren geweest en dat we het jammer vonden dat we ze weer hadden gemist.

De derde keer was 't bij een van de drie adressen raak - een weduwe deed open en stond ons event te woord, maar ze liet ons niet binnen. Ze bedankte ons voor het brood, we praatten wat over koetjes en kalfjes en zeiden toen dat we over een tijdje weer terug zouden

Illustraties: Jacqueline Heijdemann

DE KINDERSTER

OKTOBER 1989

De Heer heeft beloofd
dat als we onze tiende betalen -
maar één tiende deel van ons inkomen -

Hij 'zegen in overvloed
over [ons] zal uitgieten'
(zie LV 64:23; Mal. 3:10).

HET GEZANG DER

*'Ja, het gezang
der rechtvaardigen
is een gebed tot Mij'*

(LV 25:12).

Elaine Fronk Whiteley

De zesjarige Jason reed op zijn nieuwe rode fiets. Het was de eerste keer dat hij was gaan fietsen zonder zijn elfjarige broer Ray. Jason grijnsde toen hij aan zijn oudere broer dacht. Het was leuk als Ray erbij was. Maar Ray was nu een boodschap aan het doen voor moeder. Daarom was Jason alleen gaan fietsen.

'Aaaaal' riep hij naar zijn moeder toen hij voorbij fietste.

Zij glimlachte en zwaaide naar hem. Jason durfde zijn stuur niet los te laten, maar hij lachte haar toe. Toen hij omkeerde en weer naar zijn huis fietste, wenkte zijn moeder hem. Jason, die was geboren met een gehoorstoornis, had in beide oren een gehoorapparaat. Hij hoorde bijna niets. Daarom kon hij ook niet zo goed praten.

'Jason,' zei zijn moeder die tegelijk gebarentaal gebruikte, 'ik ga naar binnen om de afwas te doen. Het wordt al donker. Kom je over een paar minuten ook naar binnen?'

'Goed,' Jason probeerde het woord met zijn mond te vormen terwijl hij het met zijn vinger in de lucht schreef.

Moeder glimlachte en ging met haar vingers door zijn haar, voordat ze naar binnen ging. Jason ging weer fietsen. Het was heerlijk om de wind langs je gezicht te voelen suizen. Jason ging harder en harder. Hij lette niet op waar hij naar toe fietste.

'Aaaaal' riep hij opgewonden uit.

Maar de kreet stakte in zijn keel. Hij reed nu langs huizen die hij helemaal niet herkende. De fiets slingerde. Jason was zeker gevallen als hij niet geremd had. Hij keek om zich heen met grote angstige ogen. *Waar ben ik?* vroeg hij zich af.

Jason draaide zijn fiets om en reed terug naar de hoek van de straat. Hij keek naar de huizen. Het begon echt donker te worden. Die huizen zagen er ook onbekend uit. Jason stond het huilen nader dan het lachen. Hoe zou hij ooit thuis komen? Hij kon niemand om hulp vragen. Hij fietste door de straten in de hoop dat hij iets bekende zag, maar

RECHTVAARDIGEN

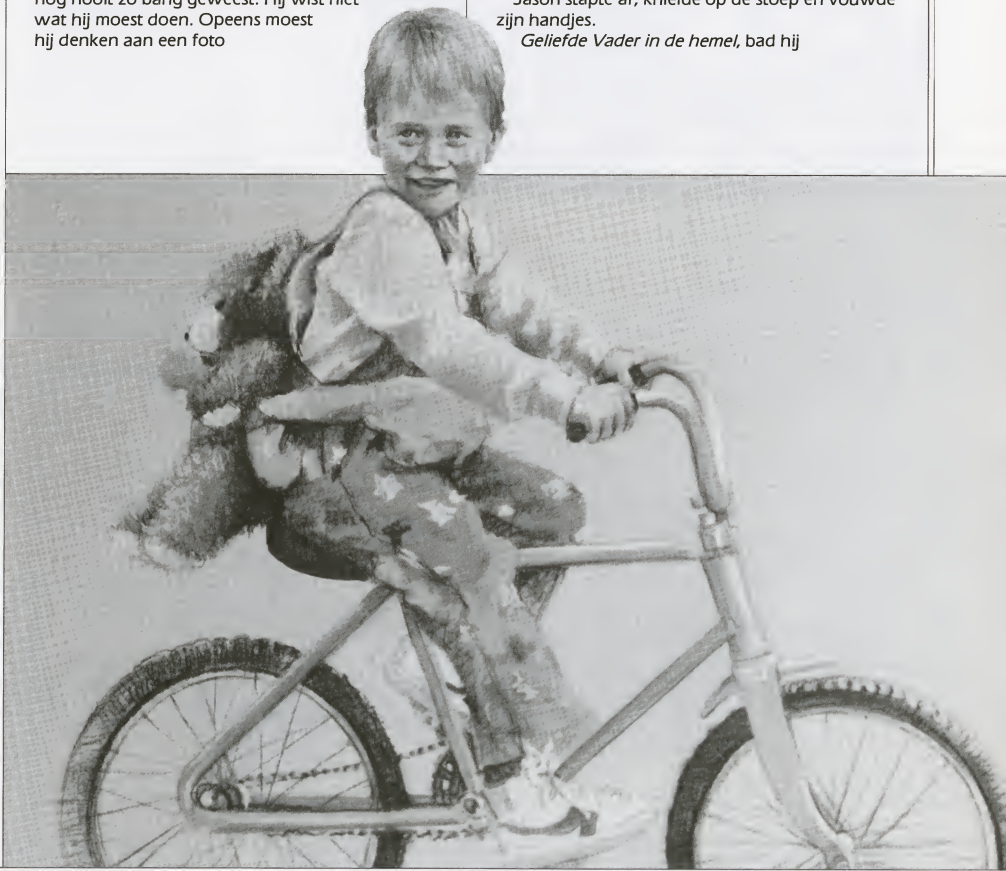
dat had geen zin. Hoe langer hij zocht, hoe meer hij in de war raakte.

Het was intussen donker geworden. Jason was nog nooit zo bang geweest. Hij wist niet wat hij moest doen. Opeens moest hij denken aan een foto

van zijn papa en mama en zijn broertjes en zusjes in gezinsgebed. En hij dacht: *Ik vraag of mijn Hemelse Vader me wil helpen!*

Jason stapte af, knielde op de stoep en vouwde zijn handjes.

Geliefde Vader in de hemel, bad hij

zachtjes, ik ben verdwaald, wilt U mij helpen. In de naam van Jezus Christus. Amen.

Jason opende zijn ogen. Hij verwachtte een bekend gezicht te zien, maar er was niemand. Hij zag licht branden in de huizen. Hij dacht aan thuis en hoeveel hij hield van zijn ouders en broertjes en zusjes. *Misschien zie ik ze wel nooit meer terug.* Toen hij dat dacht, rolden er tranen langs zijn wangen. Toen kwamen de woorden: *Ik ben een kind van God!* in zijn gedachten. Dat waren woorden uit een jeugdwerkliedje dat zijn moeder hem geleerd had.

‘Je kunt de woorden uitspreken als je het probeert’, had zij in gebarentaal tegen hem gezegd. ‘Dan kun je het met je stem, je handen en je hart zingen.’

Jason had het geprobeerd. Hij had er veel moeite voor moeten doen, maar nu kon hij het toch zo zingen dat zijn familie het herkende. En nu zong hij het wat graag, hoewel hij het zelf nauwelijks kon horen. Hij wist wel dat er mooie muziek in hem

was, want hij voelde zich altijd blij als hij het zong.

Misschien, dacht Jason, zal ik me niet zo bang voelen als ik zing. Hij kneepte zijn ogen dicht en begon: ‘Ik ben een kind van God, door Hem op aard’ gebracht. Hij heeft mij met een veilig thuis, met ouders lief bedacht. (. . .)’

Toen hij de laatste woorden zong, opende Jason zijn ogen. Hij kon nauwelijks geloven wat hij zag: zijn grote broer kwam de straat in lopen!

‘Aaaaal’ riep Jason. Hij sprong op. ‘Aaaaal’

Jason begon te rennen. Hij rende recht in de armen van zijn broer. Ray gaf hem een stevige knuffel en tilde hem van de grond.

‘Ik had je nooit gevonden als je dat lied niet gezongen had’, riep Ray uit. ‘Je hebt het thuis zo vaak gezongen, dat ik het meteen herkende toen ik het in de duisternis hoorde. Ik wist dat jij het was. Ik liep zo naar je toe!’

Jason wist niet wat Ray allemaal zei, maar hij wist dat hij nu veilig was en dat zijn Hemelse Vader zijn gebed verhoord had. □

ZING NU JE LIED

De jongens en meisjes in het jeugdwerk over de hele wereld zingen mooie liedjes. Maar veel van hen weten niet dat de Heer drie maanden na de organisatie van de kerk, aan de profeet Joseph Smith geopenbaard heeft wat Hij van zingen vindt.

In een openbaring, die in juli 1830 in Harmony (Pennsylvania) werd gegeven, gaf de Heer aan Emma, de vrouw van Joseph Smith, de opdracht een zangboek samen te stellen. Hij zei: '... [het] zal [...] u [Emma] worden gegeven

*O, zingen is prachtig,
is wondermooi, Dus zing
nu je lied, ja zing!
O, brom doch niet zachtjes,
maar jubel het uit,
Dus zing nu je lied, ja zing!*

om een verzameling heilige gezangen te maken [. . .] om in Mijn kerk te worden gebruikt, hetgeen Mij aangenaam is' (LV 25:11).

Emma voldeed aan de wil van de Heer en maakte deze belangrijke opdracht af. Twee jaar later werd het eerste zangboek van de kerk uitgegeven. Sindsdien zijn er in vele andere talen zangboeken voor heiligen der laatste dagen verschenen.

Op vele plaatsen in de Schriften wordt er gesproken over lofzangen aan God. God vindt het fijn als wij Hem eren door gezang. Hij zegt: 'Want Mijn ziel schiept behagen in het gezang des harten; ja, het gezang der rechtvaardigen is een gebed tot Mij, en het zal met een zegening op hun hoofd worden beantwoord' (LV 25:12). □

LEEF DE GULDEN REGEL NA

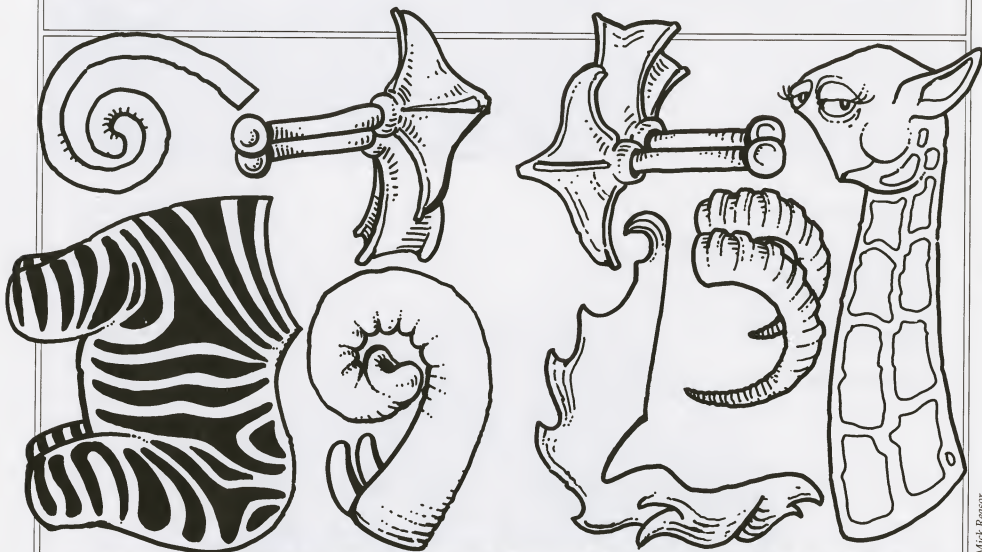
Pat Graham

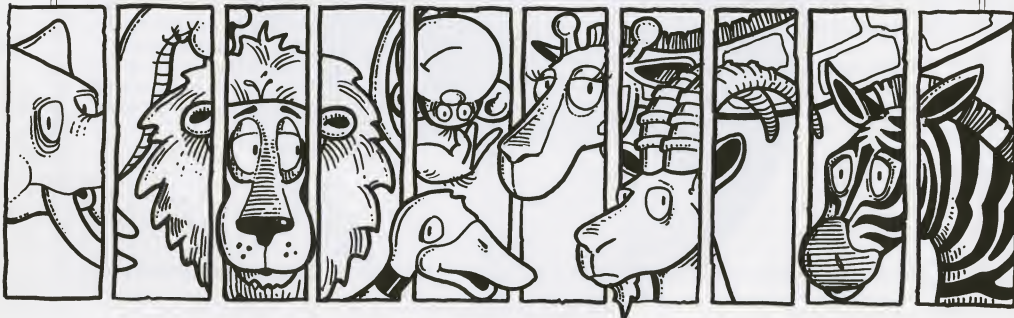
PARTICIPATIEPERIODE

Alles nu wat gij wilt, dat u de mensen doen, doet gij hun ook aldus: want dit is de wet en de profeten. (Matt. 7:12)

Een fabel is een verhaal met een moraal waarin vaak dieren als hoofdpersonen voorkomen. Hoewel het verhaal niet echt gebeurd kan zijn, is de les toch waardevol. 'Het nieuwe dier' is een fabel waaruit wij een hele belangrijke les kunnen leren.

Mick Reesor

HET NIEUWE DIER

Diana Bohn

Er zou een nieuw dier in de dierentuin komen wonen. De andere dieren waren allemaal even opgewonden. Op een morgen stopte er een vrachtauto bij de lege kooi. Daar kwam het nieuwe dier naar buiten.

De andere dieren keken hem verbaasd aan. Zo'n dier hadden ze nog nooit gezien. Hij had een lange nek en een lange staart. En hij blafte. Eén voor één draaiden de andere dieren zich om en liepen weg. Het nieuwe dier was zo vreemd. Ze wisten zich geen raad met hun houding.

Het nieuwe dier was heel eenzaam. De andere dieren deden net of hij er niet was. Er was niemand met wie hij kon praten. Hij was zo verdrietig dat hij niet wilde eten. De oppasser begon zich zorgen te maken. Er kwamen geen bezoekers meer naar de dierentuin, omdat het nieuwe dier verdrietig was en de andere dieren zich in hun kooi verstopten.

Op zekere dag hoorde de olifant het nieuwe dier tegen zichzelf blaffen. 'Het nieuwe dier heeft een mooie slurf', zei hij tegen de giraffe. 'Hij is niet zo lang als die van mij, maar hij is wel heel mooi.'

De giraffe strekte haar nek uit om beter te kunnen zien. 'Kijk eens naar zijn sterke nek. Hij kan er net zo hoog mee reiken als ik.'

De leeuw keek rustig naar de manen van het nieuwe dier. 'Mijn hemel! Hij heeft uitstekende manen - bijna net zo dik als die van mij.'

Op dat moment kwam net de zebra voorbij. 'Hij is mooi getekend', zei ze.

'En zijn hoorns hebben een mooie krul,' zei de berggeit, 'net als ik.'

Toen de aap uit de boom kwam slingeren, zei hij: 'Kijk eens naar die mooie staart. Misschien wil hij wel tikkertje met me spelen.'

En tenslotte waggelde de eend langs de kooi van het nieuwe dier. 'Wat heb je sterke poten. Ik denk dat je wel sneller kunt zwemmen dan ik', zei ze.

Het nieuwe dier hield op met huilen en bedankte de eend voor het complimentje. Al snel waren de dieren druk in gesprek. Zij voelden zich veel blijder. Hoewel het nieuwe dier er anders uitzag, hadden de andere dieren allemaal iets in het nieuwe dier ontdekt dat zij leuk vonden. □

Instructies

1. Plak de ledematen van de dieren op karton, leuker ze en knip ze uit.
2. Terwijl u het verhaal vertelt en wanneer elk dier ontdekt dat het nieuwe dier ook iets van hem weg heeft, past u de ledematen bij elkaar.
3. Vertel wat volgens u de moraal van het verhaal is.

Ideeën voor de participatieperiode

1. Maak voor ieder kind kopieën van de ledematen van het nieuwe dier om te kleuren en uit te knippen. Voor de kleine kinderen kunt het dier eerst in elkaar zetten, voordat u kopieën maakt die zij kunnen inkleuren.
2. Laat de kinderen, terwijl u het verhaal vertelt, platen omhoog houden van de andere dieren.
3. Betrek de kinderen erbij als u het gesprek haast ongemerkt laat overgaan op de verschillen die er ook tussen de mensen bestaan. Bijvoorbeeld: 'Alle kinderen met blauwe ogen steken hun hand op.' 'Willen de kinderen met sproeten gaan staan.' 'Willen de jongens en meisjes die kunnen fluiten elkaars handen vasthouden.' Let op situaties in uw klas waarin u kinderen kunt helpen. Werk toe naar de conclusie dat iedereen iets heeft dat we leuk vinden.
4. Bespreek de gulden regel (Matt. 7:12). Wie onderwees ons die? Vraag de kinderen deze regel toe te passen en volgende week verslag uit te brengen.

VEEL PLEZIER!

MORMON

Becky Morgan
en Sally Hanna

Trek een lijn tussen de leeftijd van Mormon en wat hem op die leeftijd overkwam.

1. Mormon, 10 jaar	a. Verbergt platen in de heuvel Cumorah (zie Morm. 6:5-6).
2. Mormon, 11 jaar	b. Ontvangt platen (zie Morm. 1:3; 2:17).
3. Mormon, 15 jaar	c. Voert Nephitisch leger aan (zie Morm. 2:2).
4. Mormon, 16 jaar	d. Reist naar het land Zarahemla (zie Morm. 1:6).
5. Mormon, 24 jaar	e. Hoort van de platen (zie Morm. 1:1-4).
6. Mormon, 74 jaar	f. Ziet Jezus (zie Morm. 1:15).

(Antwoorden: 1e, 2d, 3f, 4c, 5b, 6a)

(Lees het boek Mormon in het Boek van Mormon)

WAT ZIJN WIJ?

Julie Wardell

- Om te zorgen dat we niet vernietigd zouden worden, verborg Ammaron ons in de heuvel Shim (zie Morm. 1:3).
- Mormon verborg de meeste van ons in de heuvel Cumorah en gaf een paar van ons aan zijn zoon, Moroni (zie Mormon 6:6).
- De Heer heeft gezegd dat wij niet gebruikt mochten worden om er geld aan te verdienen (zie Morm. 8:14).
- Er staan hervormd Egyptische karakters op ons (zie Morm. 9:32).
- Moroni stopte ons in een stenen kist en bedekte ons met een grote steen. Vele jaren later verscheen Moroni aan Joseph Smith en vertelde hem waar wij gevonden konden worden (zie Morm. 8:4; JS-G 1:33-34, 51-52).

Wat zijn wij?

(Antwoord: de gouden platen.)

PERSOON, PLAATS OF VOORWERP?

Susan Meeks

De volgende namen komen voor in het Boek van Mormon. Kun jij vertellen of het een persoon, een plaats of een voorwerp is?

_____ 1. Comnor (zie Ether 14:28).	_____ 5. Nephi (zie 1 Ne. 1:1; Omni 1:12).
_____ 2. Liahona (zie Alma 37:38).	_____ 6. Neum (zie 1 Ne. 19:10).
_____ 3. Limhi (zie Mos. 7:9).	_____ 7. Zarahemla (zie Omni 1:12; Hel. 1:15).
_____ 4. Manti (zie Alma 2:22, 56:14).	_____ 8. Ziff (zie Mos. 11:3).

(Antwoorden: (1) plaats; (2) voorwerp; (3) persoon; (4) persoon en plaats; (5) persoon en plaats; (6) persoon; (7) persoon en plaats; (8) voorwerp.)

*Ze hilde toen we
weer weg moesten.
Er was geen gesprek
gevoerd, maar het
feit dat we geweest
waren scheen veel
voor haar te
betekenen.*

komen om te kijken hoe het met haar ging. De andere twee gezinnen hadden we nog steeds niet ontmoet.

Rond Pasen gingen we voor de vierde keer rond. Deze keer hadden we voor elk gezin een bloem bij ons, en nu liet de weduwe ons binnen. We bleven bijna een uur bij haar, praatten over alledaagse dingen en luisterden naar het verhaal van haar leven. Ze was een lieve oude zuster die eens heel actief was geweest, maar geleidelijk inactief was geworden omdat haar man geen lid was. Ze kon zich een echtpaar in de kerk herinneren en vroeg naar hen. Dit echtpaar had contact met haar gehouden; af en toe een telefoontje of een kaartje was het enige wat haar nog aan de kerk en de leden bond.

Ze schilderde erg graag; de muren hingen vol met eigen werken. Mijn vrouw was daar ook in geïnteresseerd en volgde zelfs een schildercursus. Ik stelde voor om de volgende keer met mijn vrouw te komen, zodat ook zij haar schilderijen kon bekijken en zij samen over de kneepjes van het vak konden praten. Dat vond ze een goed idee.

Toen ik in mei de gezinnen met mijn vrouw opzocht, ontmoetten we ook het tweede gezin - ook een weduwe. Haar levensverhaal had veel weg van dat van de andere zuster, hoewel ze ons nooit vertelde waarom ze inactief was geworden. Maar ze leek blij te zijn dat we waren gekomen; wij vertegenwoordigden iets waar zij eens sterk in had geloofd. Een paar weken later zei ze de huisbezoeksters, die belden voor een afspraak, om niet te komen. Wij probeerden geen afspraak te maken. We gingen er gewoon van uit dat we zouden gaan en met haar zouden praten, want ze was nog altijd lid van Christus' kerk. Ook zij waardeerde de kleine dingen die we voor haar hadden gedaan, zoals het brengen van een brood

en een bloem. In de loop van het bezoek spraken we zelfs af dat ik haar op een zondagochtend zou opbellen, en dat als ze zich goed genoeg voelde, ze mee zou gaan naar de kerk.

We zijn ook regelmatig bij de chronisch zieke zuster geweest. Ze kijkt naar onze bezoeken uit, hoewel ze dat niet zelf kan zeggen. Een keer nam ik een paar van mijn jongere kinderen mee naar het ziekenhuis, en ze hilde toen we weer wegmoesten. Er was geen gesprek gevoerd, maar het feit dat we geweest waren scheen veel voor haar te betekenen.

In de tussentijd hebben we alle minder-actieve gezinnen ontmoet. Ze zijn geen van alle actief, ze zijn zelfs nog niet in de kerk geweest, maar we worden binnengelaten, en dankzij onze vriendschap zullen we op een dag samen in de kerk zitten. Dat zal niet gemakkelijk zijn, maar het zal gebeuren, door liefde en zorgzaamheid; daarvan ben ik overtuigd, ondanks het sombere vooruitzicht toen we aan onze taak begonnen.

*De auteur blijft op eigen
verzoek anoniem.*

Mededelingen en beleid

Jonge-vrouwen

De bisschop spreekt eenmaal per jaar omstreeks haar verjaardag met ieder meisje en naar behoefte bij andere gelegenheden. Ongeveer zes maanden later heeft ze een gesprek met een lid van de bisschop. Door deze gesprekken krijgen de jonge vrouwen de kans de kracht, zorg en geestelijke macht van hun priesterschapsleiders te voelen.

Als de bisschop gedurende het jaar een goede band met de jonge vrouwen heeft aangekweekt, kunnen de gesprekken bijdragen tot een sterk gevoel van eigenwaarde van de jonge vrouw. In het gesprek met de bisschop heeft de jonge vrouw de gelegenheid, zo nodig, overtreddingen te belijden en haar bekering te beginnen. Ook kan ze de leiding en steun van de priesterschap ervaren.

Jeugdwerk

Naast het jeugdwerk op zondag behoren er op door-deweekse dagen regelmatig prestatiedagen voor tien- en elfjarige jongens en meisjes gehouden te worden. Gewoonlijk tweemaal per maand en overdag.

De leerkrachten moeten de richtlijnen voor de prestatiedagen in hun lesboeken volgen (daar nog activiteitendagen genoemd). De kinderen moeten, jongens en meisjes apart, betrokken worden bij interessante ervaringen die ertoe bijdragen dat de vriendschap groeit, dat ze vaardigheden leren en deelnemen aan dienstprojecten.

In die landen waar scouting een goedgekeurd kerkelijk programma is, is dat het programma voor de elfjarige jongens op de prestatiedagen. Ze moeten een aparte patrouille van de troep

vormen. De leider wegbaner-scouting kan de leerkracht wegbaners A of wegbaners B op zondag zijn.

Zondagsschool

Het zondagsschoolpresidium besteedt het grootste deel van zijn tijd tijdens de zondagsschool aan het bijwonen van de verschillende lessen, zodat een lid van het presidium elke klas regelmatig bezoekt. Het bezoekende presidiumlid behoort het oprechte verlangen te hebben de leerkracht te helpen en dient bij aauwvang van de klasperiode aanwezig te zijn en daar te blijven tot het einde van de les. Hij let op wat de leerkracht goed doet, en werkt samen met de leerkracht om manieren te vinden om de kwaliteit van de les te verbeteren. Hij kan samen met de leerkracht nagaan hoe de les geweest is.

Activiteiten

Om tot een evenwichtig programma te komen, plant het activiteitencomité verschillende soorten activiteiten. Zij kunnen hierbij denken aan:

1. Culturele activiteiten zoals dansavonden en danslessen, muziekfestivals, toneelstukken, sprekersfestivals en lessen in taalkunst.
2. Fitness en ontspanning voor het hele gezin.
3. Sportactiviteiten voor mannen, vrouwen en jongeren - in competitieverband, in teamverband of individueel, en voor het gezin.
4. Dienstbetoon en gepaste geestelijke activiteiten om evangeliebeginselen te bestuderen en de ontwikkeling te bevorderen.

Nieuwe leiders

Gemeente Leeuwarden

Gemeentepresident: Jan Meine Jansma, van beroep veehouder. Hij volgt Cor Taekema op. Zijn raadgevers zijn Willem Roosenburg en Johan Alkema.

Gemeente Sint Nikolaas

Gemeentepresident: Victor van Goethem, van beroep gereedschapsmaker. Hij is gehuwd met Godelieve Inghels; zij hebben twee kinderen. Hij volgt Johan Buysse op. Zijn raadgevers zijn Roland Marquant en Romain Baetens.

Wereldwijd

Eerste spade voor kerkgebouw in Polen

Op 15 juni j.l. is onder leiding van ouderling Russel M. Nelson, lid van de Raad der Twaalf, de eerste spade gestoken voor het eerste HLD-kerkgebouw in Polen, dat in Warschau gebouwd zal worden. De plechtigheid werd bijgewoond door ongeveer 200 belangstellenden, onder wie Andrzej Ostrowski, burgemeester van het district Wola in Warschau, en Grzegorz Rydlewski, gevolmachtigde voor niet-katholieke aangelegenheden. Ouderling Nelson zei dat het een 'zeer opmerkelijke en historische gebeurtenis was om als relatief jonge kerk in Polen aan de bouw van een eigen gebouw te beginnen'.

De dag na de plechtigheid hadden ouderling Nelson en andere HLD-functionarissen een ontmoeting met de Poolse minister voor alle godsdienstige aangelegenheden, Wladyslaw Loranc. Ouderling Nelson noemde deze bijeenkomst 'zeer hartelijk en vriendelijk. De minister was erg open over de politieke en sociale veranderingen in Polen. Hij overhandigde mij een exemplaar van een nieuwe wet, die op 16 mei j.l. van kracht is geworden, waarin godsdienstvrijheid door de Poolse staat wordt gegarandeerd.' 'Onze betrekkingen met Polen zijn uitstekend', meldde ouderling Nelson. 'Zij staan positief tegenover ons streven om de gemeenten op te bouwen, het aantal zendelingen te verhogen, en het volk van dit prachtige land tot zegen te zijn.'

Ouderling Nelson werd begeleid door ouderling Hans B. Ringger, onlangs geroepen als president van het Gebied Europa.

Polen maakt nu deel uit van het Zendingengebied Wenen Oostenrijk Oost.

Nieuwe tempel in Portland

Op 19 augustus j.l. is de tempel in Portland in de Amerikaanse staat Oregon ingewijd. Gedurende 22 open dagen in de maanden juni en juli hebben meer dan 300.000 belangstellende leden en niet-leden de tempel bezichtigd. Elk uur stroomden er zo'n 2.500 mensen door het gebouw.

Marathonlopers in het nieuws

Omdat Vic Jackson en John Morris, beiden lid van de Wijk Selsdon in de Ring London England Wandsworth, graag aan een op zondag georganiseerde marathon wilden meedoen, maar ook naar de kerk wilden, besloten ze de marathon op zaterdag te lopen. De plaatselijke kranten reageerden enthousiast op dit initiatief, en hun foto en verhaal bereikten naar schatting 1 miljoen huishoudens in Zuid-Engeland.

Jackson liep de marathon in 4 uur en 26 minuten. Morris deed er iets langer over omdat hij 'per ongeluk een omweg nam'.

Predikanten en gemeenten bekeerd

In het district Formosa in Argentinië zijn onlangs drie predikanten en een deel van hun gemeente lid geworden van de kerk. Een van de predikanten, Guillermo Flores, is nu president van een nieuwe gemeente die in één maand vijftig nieuwe leden telde. Het betreft hier voornamelijk indianen die Wola spreken.

De belangstelling voor de kerk is groot in dit gebied. Tijdens een conferentie waren er van de 380 aanwezigen 280 geen lid. Enkelen van hen moesten 's ochtends om drie uur van huis en slecht weer trotseren om de vergaderingen bij te wonen.

President Benson viert 90e verjaardag

Op 4 augustus j.l. is president Ezra Taft Benson 90 jaar geworden. Ter gelegenheid hiervan is op 30 juli j.l. een televisieprogramma te zijner ere vanuit de Tabernakel op Temple Square via satelliet uitgezonden naar ongeveer 2.000 ringcentra in de Verenigde Staten, Canada en Porto Rico.

Honderdste ring in Mexico

De kerk in Mexico heeft de mijlpaal van honderd ringen bereikt. Buiten de Verenigde Staten is Mexico het enige land met honderd ringen.

De mijlpaal werd op 25 juni j.l. bereikt door de organisatie van de Ring Tecalco uit de Ring Chalco. De organisatie werd geleid door ouderling Richard G. Scott van de Raad der Twaalf, en bijgewoond door ruim 2.500 leden.

De zendelingenpagina's

In deze Zendelingenpagina's een verslag van ouderling Valentin Arts uit de Wijk Eindhoven, en van zuster Katinka Varenkamp uit de Wijk Amsterdam. Beiden vervullen momenteel een zending in het Zendingsgebied Coventry Engeland.

Valentin Arts

Het Zendingsgebied Coventry Engeland is zeer rijk aan geschiedenis en bezienswaardigheden, zoals de geboorteplaats van William Shakespeare, en Sherwood Forest, waar onze held Robin Hood woonde. Daarnaast een overvloed aan kastelen, sommige nog in zeer goede staat, en dat allemaal in een groen, pittoresk landschap zoals alleen Engeland dat heeft. Vooral in de groene valleien ('Dales') van Derbyshire is

Wachten op de bus in Brinsley.

de Engelse sfeer te snijden.

Ik heb nog nooit gehoord van een zendeling die het betreurde dat hij op zending is gegaan, en ik ben geen uitzondering op die regel. Integendeel, omdat de opoffering groter is, zijn de zegeningen haast onvermijdelijk. Het is de Heer die ons roept, en Hij verliest ons geen moment uit het oog. Vaak zegt Hij ons als we zelf vinden dat we het niet verdienen.

Toen ik ruim een maand geleden in Coventry aankwam, was er lang geen succes geweest. Mijn collega en ik besloten om halverwege de maand te vasten voor een doopdienst op twintig augustus, hoewel we geen idee hadden wie we zouden moeten dopen. Maar we baden veel. Op onze vastendag was het loeiheet, en met het vele fietsen was het moeilijk om niet te drinken, maar we waren vastbesloten. De zondag daarop verscheen er een onderzoeker in de kerk waarvan wij het idee hadden dat ze niet meer zo geïnteresseerd was. De Geest was sterk aanwezig en tijdens de avondmaalsdienst wendde ze zich tot mijn collega en vroeg of mijn per se op zondag gedoopt moest worden. Het antwoord was natuurlijk

Ouderling Arts (links) met Italiaanse collega.

ontkenkend, waarop ze zei dat ze in dat geval op haar overleden moeders verjaardag gedoopt wilde worden, acht september. Hoewel dat nog ver weg was, voelden we dat de Heer ons zegende. We baden nog steeds voor een doopdienst op vóór de twintigste. De vrijdag daarop namen we haar mee naar een doopdienst van een heel fijn echtpaar, en daar was de Geest zo sterk aanwezig dat ze niet meer wilde wachten en de daaropvolgende zondag, zes augustus, gedoopt wilde worden. Ons hart was vol van dankbaarheid, maar

alsof de Heer ons nog niet genoeg gezegend had, wilde ze ons graag meehelpen om mensen op straat aan te spreken en hun interesse op te wekken. In de tijd dat mijn collega en ik nu samenwerken, hebben we 130 exemplaren van het Boek van Mormon weg kunnen geven. Het Boek van Mormon is *het* bekeeringsinstrument, zowel voor het lid als het niet-lid.

Ik weet dat de kerk waar is en dat God leeft. Moge Hij ons helpen het evangelie te verbreiden.

Bedankt voor uw gebeden.

Zuster Varenkamp en Mary Frances, de dochter van de president van het Zendingsgebied Coventry Engeland, in het mooie Engelse landschap.

Katinka Varenkamp

Ik ben sinds 17 november 1988 op zending in het Zendingsgebied Coventry Engeland. Ik ben zo enorm blij dat ik besloten heb op zending te gaan. Vanaf mijn doop in juni 1982 wilde ik al op zending gaan, maar naarmate de tijd dichterbij kwam en ik een definitieve beslissing moest nemen, kreeg ik het moeilijk. Toen ik uiteindelijk met mijn Hemelse Vader erover sprak, liet Hij mij meteen voelen dat ik moest gaan. Dat was niet gemakkelijk want ik wilde zoveel dingen voor mezelf doen, maar het duurde niet lang voor ik inzag dat het goed was om te offeren en de Heer achtien maanden te dienen.

En hier ben ik dan, alweer halverwege mijn zending; ik kan niet geloven hoe snel de tijd voorbij

gaat! Ik vind het heerlijk om in Engeland te zijn. De mensen zijn geweldig en de natuur is prachtig. Ik ontvang zegeningen waarvan ik nooit heb durven dromen. Er gebeuren wonderen met mij en om mij heen. Het is geweldig als mensen veranderen en tot de Heer komen.

Over een van die wonderen wil ik graag wat vertellen. Op een dag sprak ik een vrouw op straat aan en vertelde haar dat ik een zendinge was van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Zij wilde meteen meer over de kerk weten, en zo raakten we aan de praat. Toen ik haar een exemplaar van het Boek van Mormon gaf, begon ze te huilen en omhelsde mij. Ze vertelde dat ze dat boek een paar dagen eerder in een droom had gezien, maar niet wist wat het was. Ze zei dat ze het gevoel had dat ze mij kende en dat ze op mij gewacht had. De daaropvolgende

dagen zijn we vaak bij haar geweest om haar het evangelie te onderwijzen.

Wonderen gebeuren als je in geloof doelen stelt. Als je dan daarbij gehoorzaam bent, hard werkt en offert, doop je gezinnen. Zodra je door hebt voor wie je als zendinge werkt, wordt de macht des hemels over je uitgestort.

Het zendelingenleven is niet altijd even gemakkelijk. Soms is het zelfs heel moeilijk, maar dat zijn de periodes van de sterkste groei. Ik ben zo blij dat ik gegaan ben, ik had deze ervaringen nooit willen missen. En dan de vrienden die je maakt. Het is ongelooflijk hoeveel vriendschappen je op zending sluit.

Ik wil zeggen dat ik erg dankbaar ben voor iedereen die mij liefde en steun geeft, vooral mijn familie en vrienden thuis, ik houd heel veel van jullie. Zorg goed voor jezelf, en in mei 1990 zie ik jullie weer!

Zuster Varenkamp (rechts) en zuster Whitehouse, lid van de wijk waarin zuster Varenkamp werkzaam is.

In het zendingsveld

Valentin Arts - England Coventry Mission, 4 Cophall House, Station Square, Coventry, West Midland, Engeland CV1 2PP **Pieter Paul van Beek** - England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire, Engeland LS18 5BJ **Hellen Bouman** - Washington D.C. North Mission, 12520 Prosperity Drive, Silver Spring, Maryland 20904, U.S.A. **Lex de Bruijn** - England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire, Engeland LS18 5BJ **Erwin Decker** - England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey, Engeland CR4 4ED **Cora Dettingmeijer** - Frankfurt-tempel, Talstraße 10, 6382 Friedrichsdorf 1, West-Duitsland **Hans Donker** - England London Mission, 64-68 Exhibition Road, London, Engeland SW7 2PA **Mauricio Fuenzalida** - Mission Belge de Bruxelles, Brand Whitlock Blv 87, 1040 Brussel, België **Raymond Greef** - California Anaheim Mission, 760 North Euclid - suite 213, Anaheim, Californië 92801, USA **Jim Jansen** - England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey, Engeland CR4 4ED **Hans Jobst** - Canada Toronto Mission, 338 Queen Street - suite 214, Brampton, Ontario L6V 1C5, Canada **Jelmer de Jonge** - Mission Suisse de Genève, Chemin William-Barby 8, CH-1292 Chambesey (GE), Zwitserland **Arno Karszen** - England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey, Engeland CR4 4ED **John en Petronella Lemmens** - Frankfurt-tempel, Talstraße 10, 6382 Friedrichsdorf 1, West-Duitsland **Ricardo Maxwell** - England London Mission, 64-68 Exhibition Road, London, Engeland SW7 2PA **John Muntinga** - England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, Engeland BS9 3BH **Mel Oppermann** - North Carolina Charlotte Mission, 6407 Idlewild, suite 533, Charlotte, North Carolina 28212, U.S.A. **Remy van der Put** - Mission Française de Paris, 23, Rue du Onze Novembre, 78110 Le Vesinet, Frankrijk **Marcus van Rooij** - England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire Engeland LS18 5BJ **Marijke Rutten** - England London Mission, 64-68 Exhibition Road, London, Engeland SW7 2PA **Marieke Schoute** - England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey, Engeland CR4 4ED **Joanna van Tellingen** - Zendingsgebied Amsterdam Nederland, Noordse Bosje 16, 1211 BG HILVERSUM, Nederland **Anneke van Til** - Zendingsgebied Amsterdam Nederland, Noordse Bosje 16, 1211 BG HILVERSUM, Nederland **Serge Vandendriessche** - England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, Engeland BS9 3BH **Katinka Varenkamp** - England Coventry Mission, 4 Cophall House, Stationsquare, Coventry, West Midland, Engeland CV1 2PP **Kenneth Vernes** - Salt Lake City Utah Mission, 7939 South 3500 East, Salt Lake City, Utah 84121, U.S.A. **Jan Vlonk** - England Manchester Mission, Paul House, Stockport Road, Timperly, Altrincham, Cheshire, Engeland WA15 7UP **Monique van der Vooren** - Zürich-Mission, Schweiz, Pilatusstrasse 11, CH 8032 Zürich, Zwitserland **Lucas en Adele Vreeken** - Waldstraße 42, 6365 Rosbach-Rodheim 3, West-Duitsland

(Indien er een adres ontbreekt cq. verkeerd vermeld staat, a.u.b. bericht aan het Kerkelijk vertaalbureau, postbus 224, 3430 AE Nieuwegein, Nederland)

Nieuwgeroepen zendingen

Mel Oppermann uit de Wijk Amsterdam is op 2 augustus j.l. vertrokken naar het Zendingsgebied North Carolina Charlotte.

Kenneth Vernes uit de Gemeente Dordrecht is op 20 augustus j.l. vertrokken naar het Zendingsgebied Salt Lake Utah.

DE FAMILIE KNIGHT

William G. Hartley

Deel 1

Een standvastig voorbeeld van geloof en trouw is het leven van de familie Knight. Ze kenden Joseph Smith goed en getuigden krachtig van zijn roeping als profeet.

Joseph Smith zag hoe de oude Joseph Knight langzaam door een van de straten van Nauvoo liep. Hij haalde zijn oude vriend uit New York snel in, gaf hem zijn wandelstok en stond erop dat hij deze zou houden en zou geven aan een nakomeling die Joseph heette.¹ Hun vriendschap was bijna twintig jaar geleden begonnen, nog voordat Joseph Smith de platen van het Boek van Mormon had gekregen.

Na de familie Smith mag de familie van Joseph en Polly Knight als de tweede familie van de herstelling beschouwd worden. Nog vóór Joseph Smith Oliver Cowdery, Martin Harris en David Whit-

Paul Mann

DE FAMILIE KNIGHT

mer had ontmoet, kende en geloofde de familie Knight hem. Ze hebben hem ook getrouwer ter zijde gestaan dan de drie getuigen en zelfs enkele leden van de familie Smith. Ze werden een bijzonder soort getuige, een familiegetuige van Joseph Smiths werk als profeet.

Joseph Smiths vriendschap met de familie Knight begon toen hij twintig jaar oud was. Eind 1826 werd Joseph Smith ingehuurd door Joseph Knight sr., en door anderen in het gebied rond Colesville (New York). De jonge Joseph verrichtte landarbeid en hielp waarschijnlijk op de houtzagerij van de familie Knight. Zes jaar daarvoor had hij het eerste visioen ontvangen, en hij had al drie jaar ontmoetingen met Moroni.

In de periode dat hij de familie Knight hielp, deelde hij een kamer met Joseph Knight jr., die schrijft dat in november 1826 Joseph Smith 'ons vertelde dat hij een visioen had gezien, dat een hemelse boodschapper aan hem was verschenen en hem had verteld waar er een oud, gouden boek begraven lag, en dat als hij de aanwijzingen van de engel opvolgde, hij het zou krijgen. Dit werd ons in vertrouwen verteld.²

Een andere zoon, Newel Knight, schrijft dat Joseph Smith vaak bij hen kwam en dat ze 'sterk het gevoel hadden dat het waar was wat hij gezegd had over de platen van het Boek van Mormon, die hem door een engel van de Heer waren getoond.³

Joseph Smith had toen verkering met Emma Hale, en vader Knight stimuleerde die omgang: 'Ik gaf hem het geld en hij mocht met mijn paard en sleet zijn meisje opzoeken.'⁴ Kort daarna, op 18 januari 1827, trouwden Joseph en Emma, en ze verhuisden naar het huis van de familie Smith bij Palmyra, op ongeveer 71 kilometer afstand.

De platen halen

Toen het tijd werd om de platen te halen, ging vader Knight naar het huis van de familie Smith, waar hij zijn wagen aan de profeet uitleende. Laat die avond, toen Joseph de platen had gehaald, zei hij tegen broeder Knight: 'Het is tien keer beter dan ik had verwacht.' Volgens vader Knight gaf Joseph toen een beschrijving van de platen, maar 'hij leek meer onder de indruk te zijn van de doorzichtige stenen, of de Urim

Vader Knight gaf Joseph Smith vaak voedsel en papier om hem in staat te stellen het vertaalwerk van het Boek van Mormon voort te zetten.

en Tummim, dan van de platen. "Ik kan ermee zien wat ik wil," zei hij. "Ze zijn geweldig."

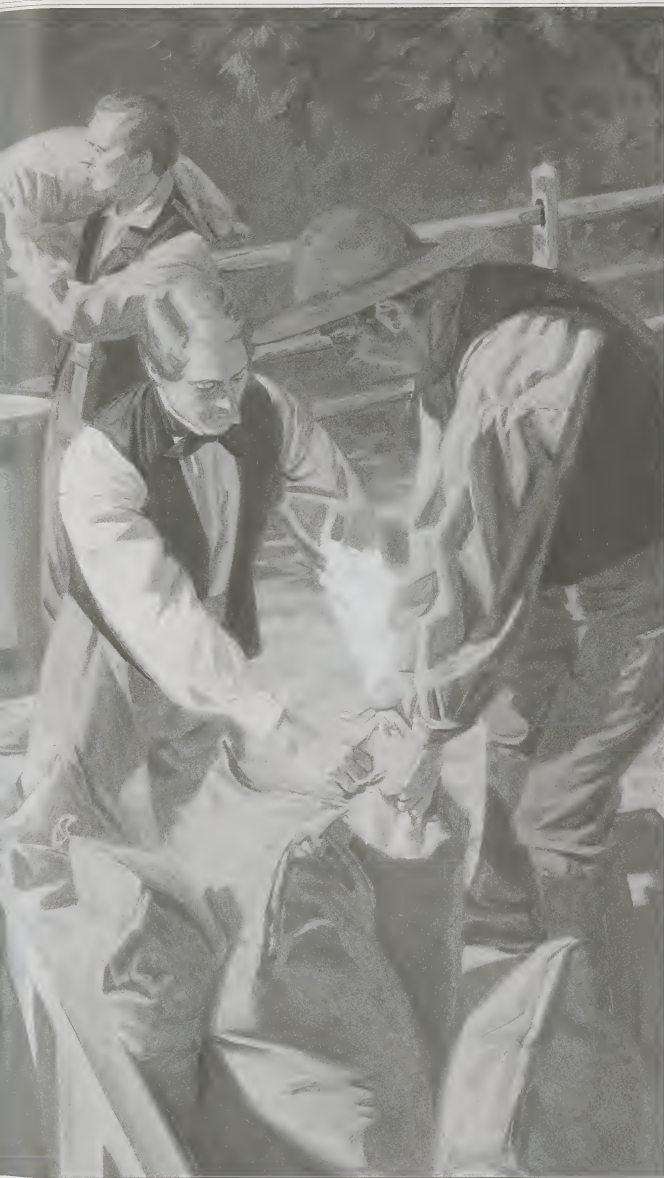
Begin 1828 verhuisden Joseph en Emma naar een stuk land van Emma's vader, ongeveer achttien kilometer bij de familie Knight vandaan. Het bleek onmogelijk te zijn voor Joseph om en de kost te verdienen en de platen te vertalen. De familie Smith vroeg vader Knight om hulp. Hoewel de familie Knight het niet breed had, gaf Joseph Knight sr. de jongeman wat goederen: '... een paar dingen uit de winkel, een paar schoenen, en drie dollar.' Een paar dagen later kwam vader Knight langs met wat geld om papier voor het vertaalwerk te kopen. Joseph Knight jr. schrijft dat, voordat Oliver Cowdery verscheen, 'vader en ik vaak bij hem [Joseph Smith] langsgingen om hem iets te eten te brengen.'

Mevrouw Knight was nog niet overtuigd, en daarom nam haar man haar in maart 1828 op zijn sleet mee naar de familie Smith. Hij schrijft: 'Joseph sprak met ons over het vertaalwerk en over enkele openbaringen die hij had ontvangen. Vanaf die tijd is mijn vrouw gaan geloven.'

Begin 1828, toen Oliver Cowdery voor Joseph Smith kwam schrijven, bezochten de twee vader Knight en vroegen hem om wat levensmiddelen. Vader Knight betaalde en bezorgde deze, waaronder vis, graan en aardappelen, en ook wat gelinieerd papier. Joseph en Oliver waren enorm blij met het voedsel en het papier, en 'gingen toen aan het werk, met voldoende voorraden om al het vertaalwerk te doen.'

Jaren later nog prees Joseph Smith vader Knight hiervoor: '[Zij] stelden ons in staat om met het werk door te gaan, terwijl we er anders een tijd mee hadden moeten ophouden.'⁵ Dankzij Joseph Knight sr. heeft de wereld het Boek van Mormon eerder ontvangen. Als de profeet hele dagen had moeten werken om zijn gezin te onderhouden, had de vertaling misschien jaren geduurd.

In mei 1829 wilde Joseph Knight sr. graag weten wat zijn rol was in het goddelijke werk dat zich aan het ontplooiën was. De profeet vroeg dit aan de Heer en ontving een openbaring, waarin vader Knight gezegd werd ernaar te streven de zaak van Zion voort te brengen en te vestigen (zie LV 12:6) en met al zijn macht

acht te geven op Gods woord. Dit was de eerste van de vele openbaringen in de Leer en Verbonden die aan de familie Knight gericht was.⁶

Begin juni 1829 waren Joseph en Oliver klaar met de vertaling van het Boek van Mormon, en de drie en de acht getuigen mochten de platen zien. Helaas was geen van hen lid van de familie Knight, omdat ze op enige afstand woonden. Maar op de dag dat de kerk werd georganiseerd, was een derde van de zestig aanwezigen lid van de familie Knight uit Colesville.

De familie Knight wordt gedoopt

Kort daarna ging Joseph Smith naar Colesville om te prediken en vergaderingen te houden, waarschijnlijk omdat hij wist dat de familie Knight klaar was om het evangelie te aanvaarden. Toen hij daar was, vroeg hij Newel Knight om hardop te bidden. Newel werd daarop door een boze geest aangegrepen, die hem van de vloer tilde 'en hem op zeer beangstigende wijze heen en weer smeet'. De burens kwamen aangerend, en zagen toen hoe de profeet de duivel in de naam van Jezus Christus gebood heen te gaan. Newel voelde zich geheel bevrijd en wilde zich graag laten dopen. (Deze uitdrijving was het eerste wonder in de herstelde kerk.) Hij was de eerste van meer dan zestig leden van de familie Knight die lid werden van de kerk.

Toen op 9 juni 1830 de eerste conferentie van de kerk gehouden

werd ten huize van de familie Whitmer, hadden de aanwezigen geestelijke ervaringen die leken op die welke met Pinksteren hadden plaatsgevonden. Newel was er een van. Hij zag een visioen als dat van Stefanus de martelaar: 'Ik zag de hemel geopend, ik aanschouwde Jezus Christus, gezeten aan de rechterhand van de Hemelse Majesteit, en ik begreep duidelijk dat de tijd zou komen dat ik in zijn tegenwoordigheid zou worden toegelaten, om voor altijd in zijn gezelschap te verkeren.'

Ondanks de vervolgingen werden op 28 juni 1830 veel leden van de familie Knight gedoopt. Dit waren onder anderen vader en moeder Knight, zoon Joseph, Newels vrouw Sally, dochter Esther en haar man William Stringham, en dochter Polly (naar haar moeder). De meisjesnaam van moeder Knight was Peck, en van die familie werden haar broer Hezekiah en zijn vrouw Martha gedoopt, en haar zuster Esther met haar man Aaron Culver.⁸

Boze omwonenden maakten het de bekeerlingen onmogelijk om zich te laten bevestigen, en een politiefunctaris kwam Joseph Smith arresteren. Een boze vader Knight huurde toen James Davidson en John Reid in, boeren uit de omgeving die de wet goed kenden, om zijn vriend te verdedigen. Dat deden ze, en rond middernacht werd Joseph Smith vrijgesproken.⁹

Joseph Knight jr. schrijft dat de gemoederen in de omgeving nog-

De twee vrienden brachten het grootste deel van de nacht in gebed door en Joseph ontving een openbaring voor de kerk.

DE FAMILIE KNIGHT

al verhit raakten: 'Die nacht werden onze wagens gekanteld en onder hout bedolven, sommigen kwamen in het water terecht, er werden houten balken tegen de deur gelegd, kettingen in het water gegooid en veel ander onheil gesticht.'

Luttele uren na zijn vrijspraak werd Joseph Smith weer gearresteerd en berecht in Colesville. Vader Knights vrienden voelden zich toen te moe om te helpen, maar zwichtten uiteindelijk voor zijn smeebeden. Meneer Reid zei dat vader Knight als 'de oude patriarchen was die de ark Gods naar de stad van David volgden'. Newel moest getuigen en zei dat Joseph Smith niet zelf een duivel uit hem had geworpen, maar dat Joseph dat door de macht van God had gedaan. (Zie bijgevoegd verhaal: 'Joseph verschijnt voor de rechter'.) De heren Davidson en Reid lieten geen spaan heel van de aanklacht, en Joseph Smith mocht weer vertrekken.¹⁰

In september 1830 woonden Newel Knight en de man van zijn zuster Anna, Freeborn DeMille, de tweede conferentie van de kerk bij, die in Fayette (New York)¹¹ gehouden werd. Newel werd tot priester geordend en Freeborn werd gedoopt.

In Fayette werd Newel Knight de vertrouwensman van de jonge profeet bij een crisis die veroorzaakt werd door Hiram Page's bewering dat hij door middel van een steen openbaringen voor de kerk ontving. Newel schrijft dat Hiram Page 'heel wat vellen had volgeschreven met deze openbaringen' en veel mensen misleidde. Joseph Smith 'was onthutst en wist nauwelijks wat hij met dit nieuwe probleem aanmoest.' Ze sliepen in dezelfde kamer, en de twee vrienden brachten het grootste deel van de nacht in gebed door. In antwoord daarop ontving Joseph een openbaring (zie LV 28) waarin duidelijk werd gezegd langs welk kanaal er openbaring aan de kerk werd gegeven. Newel schrijft: 'Broeder Page en de overigen (. . .) die aanwezig waren, deden afstand van de steen (. . .) wat ons zeer verheugd en tevreden stemde.'

Na de vergadering werd Hyrum Smith geroepen om de Gemeente Colesville te presideren. Hij en zijn vrouw Jerusha woonden bij Newel en Sally Knight, en zij werden goede vrienden. Later volgde Newel Hyrum op als gemeentepresident.

Het offer van een verhuizing

In december 1830 werd de kerk geboden 'zich bij de Ohio [te] vergaderen' (LV 37:3). Newel Knight schrijft dat dit inhield dat zij al hun eigendommen moesten achterlaten. Newel en Freeborn verkochten ongeveer 25 hectare grond elk, Aaron Culver 40 hectare, en vader Knight 56 hectare, met 'twee huizen, een goede schuur, en een mooie boomgaard'. Onder leiding van Newel verhuisden de 62 leden van de familie Knight naar Ohio en maakten zo deel uit van de eerste vergadering. In tegenstelling tot andere units van de kerk bleef de Gemeente Colesville intact.

De familie vestigde zich op een stuk land van Leman Copley, bij Painesville (Ohio), en probeerden als eersten in de kerk in deze bedeling om een economische verenigde orde in te stellen (zie LV 48; 51). Maar Leman Copley wilde zijn land terug en zei de heiligen te vertrekken. Vader Knight schrijft: 'We verkochten

VOETNOTEN

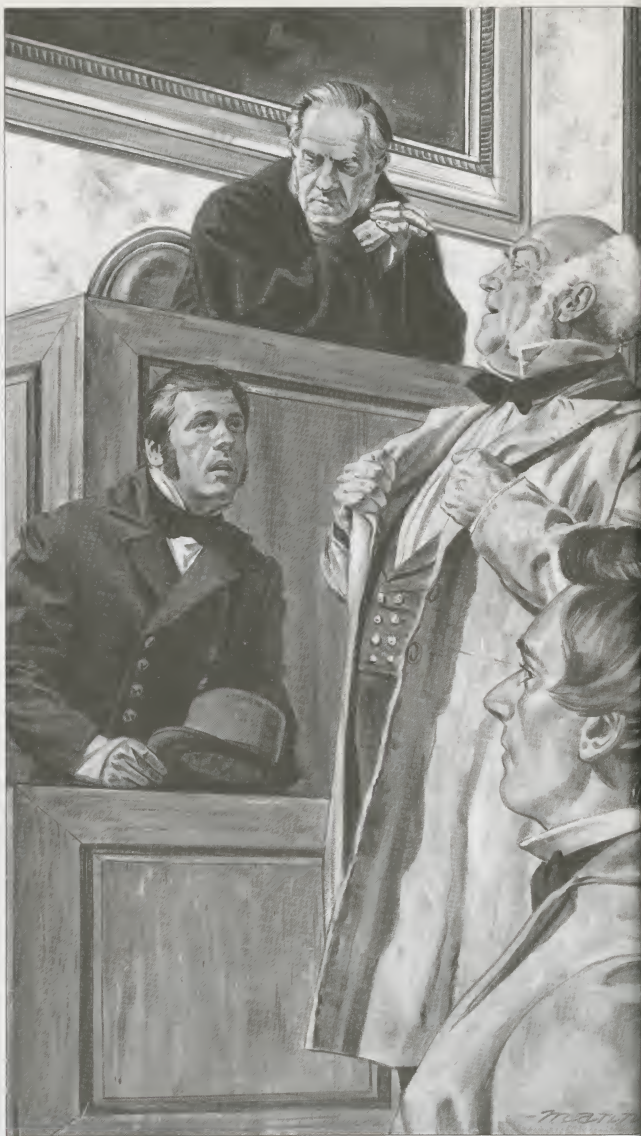
1. Dit artikel is aangepast overgenomen uit een publikatie van de schrijver, *'They Are My Friends': A History of the Joseph Knight Family, 1825-1850* (Provo, Utah: Grandin Book Company, 1986). Het verhaal over de wandelstok staat op bladzijde drie.
2. In dit artikel zijn alle citaten van Joseph Knight jr. uit zijn 'Incidents of History', kerkelijk archief.
3. In dit artikel zijn alle citaten van Newel Knight uit zijn niet-gepubliceerde dagboek, kerkelijk archief.
4. In dit artikel zijn alle citaten van Joseph Knight sr. uit zijn geschiedenis, gepubliceerd door Dean C. Jesse, redacteur, in 'Joseph Knight's Recollections of Early Mormon History', *Brigham Young University Studies*, deel 17 (herfst 1976), blz. 26-39.
5. *History of the Church*, deel 1, blz. 47.
6. Zie Leer en Verbonden 12, 23, 37, 52, 54, 56, 58, 124.
7. *History of the Church*, deel 1, blz. 82-83.
8. *Ibid.*, deel 1, blz. 87-88.
9. *Ibid.*, deel 1, blz. 88-91, 95.
10. *Ibid.*, deel 1, blz. 91-96.
11. Een ander verslag van de conferentie staat in *History of the Church*, deel 1, blz. 109-20.

wat we konden verkopen, maar Copley maakte misbruik van de situatie en we kregen niets voor wat we gedaan hadden.' Newel Knight vroeg de profeet om raad, waarop Joseph Smith een openbaring ontving waarin de familie Knight gezegd werd weer te verhuizen, dit keer naar Missouri (zie LV 54).

Op 25 juli 1832 verwelkomde Joseph Smith zijn vrienden uit Colesville in Missouri en zei hen om zich acht kilometer ten westen van Independence te vestigen. Vader Knight schrijft: 'Het bleek dat de omgeving prachtig, overvloedig en aangenaam was, en we maakten het ons er zo gerieflijk mogelijk.' □

(Wordt vervolgd.)

William G. Hartley is wetenschappelijk medewerker geschiedenis aan de Brigham Young University en geschiedkundig onderzoeker voor het Joseph Fielding Smith Institute for Church History. Hij is bisschop van de Wijk Sandy 37, Ring Sandy Utah East.

JOSEPH VERSCHIJNT VOOR DE RECHTER

DE FAMILIE KNIGHT

Toen Joseph Smith door de rechtbank van het district Chenango van alle aanklachten was vrijgesproken, verschenen er enkele functionarissen uit het aangrenzende district Broome met nog een arrestatiebevel.

Newel Knight schreef in zijn dagboek:

'De functionaris die dit tweede arrestatiebevel aan Joseph toonde, begon hem, zodra hij Joseph gearresteerd had, uit te schelden.' Hoewel hij de hele dag in de rechtszaal had gezeten zonder iets te eten, mocht Joseph geen voedsel krijgen. In plaats daarvan werd hij naar een herberg negen kilometer verderop gebracht, waar een hele menigte zich verzameld had om hem 'uit te schelden, te bespotten en te beledigen. Ze spuugden op hem, wezen met hun vinger en riepen: "Profeteer! Profeteer!"'

Joseph, geholpen door leden van de familie Knight en zijn twee raadsmanen, verschenen voor de politierechter in Colesville, waar de getuigenissen tegen hem zo tegenstrijdig waren dat ze werden afgevoerd.

Uiteindelijk moest Newel Knight getuigen, en hij werd door de aanklager, de heer Seymour, ondervraagd.

'De heer Seymour vroeg: "Heeft de verdachte, Joseph Smith jr. de duivel uit u geworpen?"

'Antwoord: "Nee, meneer."

'Vraag: "Maar is het niet zo dat de duivel uit u geworpen is?"

'Antwoord: "Ja, meneer."

'Vraag: "En had Joseph Smith hier niet wat mee te maken?"

'Antwoord: "Ja, meneer."

'Vraag: "Heeft hij de duivel dan niet uit u geworpen?"

'Antwoord: "Nee, meneer, die is door de macht van God uitgeworpen, en Joseph Smith was hierbij het werktuig in de handen van God. Hij gebood hem [de duivel] in de naam van Jezus Christus om uit mij te komen."

'Vraag: "Weet u zeker dat het de duivel was?"

'Antwoord: "Jazeker, meneer."

'Vraag: "Hoe zag hij eruit?"

'(Hier zei een van de advocaten van de verdediging dat ik die vraag niet hoefde te beantwoorden.) Ik zei:

"Ik geloof dat ik die vraag niet hoef te beantwoorden, maar ik zal het wel doen als ik u een vraag mag stellen. Begrijpt u, meneer Seymour, de dingen van de Geest?"

"Nee," antwoordde de heer Seymour, "aan dergelijke gewichtige zaken waag ik me niet."

"In dat geval," zei ik, "heeft het weinig zin om u te vertellen hoe de duivel eruit zag, want het was een geestelijk inzicht dat geestelijk werd onderscheiden, en al zou ik proberen om het u uit te leggen, u zou er niets van begrijpen."

'De aanklager boog z'n hoofd, en de aanwezigen lachten luid om zijn afgang.'

Hoewel Josephs advocaten geen rechten hadden gestudeerd, wisten ze toch de argumenten van de aanklager te ontzenuwen en werd Joseph van alle beschuldigingen vrijgesproken en in vrijheid gesteld.

Newel Knight werd opgeroepen om voor Joseph te getuigen en hij werd door de aanklager ondervraagd.

(Zie 'Newel Knight Journal', Scraps of Biography, Tenth Book of the Faith-promoting Series, Salt Lake City: Juvenile Instructor Office, 1883.)

LaRene Gaunt

EEN SCHAT AAN HERINNERINGEN

Vorig jaar heb ik iets gedaan wat ik al jaren wilde doen – ik heb mijn ouders een boek gegeven met brieven van hun vrienden en familieleden. In deze brieven werden herinneringen opgehaald en liefde en respect voor hen geuit. Mijn ouders werden er op die manier aan herinnerd dat er veel mensen zijn die hen nodig hebben, van hen houden, en voor wie zij een voorbeeld en een bron van inspiratie zijn.

Het verbaasde me niets dat er velen waren die ook mensen konden bedenken die ze op die manier in het zonnetje wilden zetten. Maar wat me wel verbaasde was dat iedereen dacht dat het te moeilijk voor hen was.

Niets is minder waar! Het samenstellen van dit boek was een van de leukste en stimulerendste dingen die ik ooit gedaan heb. Ik ben dingen over mijn ouders te weten gekomen waar ik nooit enig idee van had. Sommige brieven waren erg komisch, zoals die van een oude vriend die schreef dat een kip, op het hoogtepunt in papa's hoofdrol in een schooluitvoering, midden op het toneel een ei legde. In andere brieven werd verteld over ervaringen die mij met diep respect en grote liefde vervulden, zoals de brief die ik kreeg van een echtpaar dat door mijn ouders ertoe was aangezet om een tempelhuwelijk te sluiten.

Gebaseerd op mijn eigen ervaringen geef ik hier een paar suggesties voor het samenstellen van een boek van vreugde, liefde en herinneringen.

1. Maak een lijst met namen en adressen van alle vrienden en familieleden die u kunt bedenken. Maak u geen zorgen als de lijst niet meteen compleet is – gaandeweg kunt u er mensen bij schrijven.

2. Schrijf een brief als deze:

Beste/Geachte _____,
Dit jaar wil ik graag m'n ouders, (hier hun naam vermelden en de gelegenheid noemen, bijvoorbeeld kerstmis, hun huwelijksjubileum, hun verjaardag enzovoorts) in het zonnetje zetten met een boek met hoogtepunten uit hun verleden. Ik wil er brieven in opnemen, verhalen, herinneringen en foto's die hen eraan herinneren hoeveel ze voor ons en anderen betekenen.

Zou u mij met dit project willen helpen door een paar herinneringen aan uw omgang met vader en moeder op papier te zetten? U kunt ze ook inspreken op een bandje, of de gegevens per telefoon aan mij doorgeven. Wat u ook doet, het zal zeer gewaardeerd worden.

Misschien kunt u nog wat voor mij doen: mij de namen en adressen van andere vrienden van mijn ouders geven, zodat ik die ook voor dit project kan benaderen.

Ik ben dankbaar voor uw hulp, u begrijpt vast hoeveel dit voor mijn ouders zal betekenen.

Hoogachtend,

Typ de brief en stuur deze naar de mensen op uw lijst.

3. Als er brieven binnenkomen, zet u een kruisje bij de desbetreffende mensen op uw lijst. Voeg eventuele namen en adressen aan de lijst toe, en stuur de brief ook aan deze mensen.

4. Verzamel de brieven in een boek. Een foto-album, ringband of iets dergelijks voldoet prima. De brieven kunnen op alfabet gerangschikt worden, met aan het begin een inhoudsopgave om ze gemakkelijk te kunnen terugvinden. Ze kunnen ook ingedeeld worden naar de verschillende periodes in het leven van uw ouders.

Voordat u het boek aan uw ouders geeft, kunt u er kopieën van maken voor uw broers en zussen. □

OVER DOOD EN OVERLIJDEN

William M. Timmins

We moeten hen die de
dood naderen, helpen met oprechte
daden van liefde en genegenheid.
Laat de Geest je daden
en woorden leiden.

Toen ik een paar jaar geleden als bisschop werkzaam was, had ik een gesprek met een jongeman over een zending. Ik was blij dat hij zei dat hij wilde gaan, want ik had het idee dat hij een uitstekende zending zou worden. Op school was hij voorzitter van de leerlingraad, in de kerk had hij een leidinggevende functie, hij was lang, atletisch, en zo knap dat overal meisjes op hem vielen. Een week later kwamen hij en een vriend om uit te hullen van een dronken automobilist.

De jeugd in de wijk en de ring was onthutst – ze konden niet begrijpen hoe zoiets kon gebeuren. Ze huilden, hun geloof wankelde. Dagen achter elkaar kwamen er jonge mensen bij mij thuis om uit te hullen en te praten over de tragiek van de dood van deze jongen.

Zijn begrafenis trok zoveel mensen dat de kapel, de recreatiezaal en de hal vol zaten. Tijdens de uitvaartdienst, toen we het leven en de aspiraties van de jongeman de revue lieten passeren, huilden de jongelui openlijk, uitten hun verdriet en aanvaardden de tragiek en het verlies; naderhand gingen ze met herstel of in ieder geval versterkt geloof weer naar huis. Nog jaren daarna vertelden ze mij dat die dienst hun leven voor altijd had veranderd – sommigen gingen op zending, hoewel ze dit niet van plan waren geweest; anderen stelden zich ten doel om in de tempel te trouwen; weer anderen veranderden hun leven om zo meer in overeenstemming met de beginselen van het evangelie te komen.

Die dienst was een reiniging, een hernieuwing, terwijl familie en vrienden het verlies van een dierbare verwerkten. De laatste tijd ben ik gaan inzien hoe verkrampt, en soms hoe verkeerd velen van ons met de dood en het overlijden van anderen omgaan. Op dit moment put ik uit eigen ervaring met de afloop van het aardse leven, want mijn lichaam wordt ondermijnd door kanker en een nieraandoening. Ik weet dat, hoewel mensen het goed bedoelen, ze vaak de verkeerde dingen zeggen en doen. Hier zijn een paar voorbeelden.

Waarom moeten goede mensen lijden? Over dit onderwerp zijn er al veel boeken geschreven, maar ze zien God en het leven meestal in een nogal beperkt perspectief. Heiligen der laatste dagen kunnen veel betere antwoorden vinden in *Tragedy or Destiny* ['Tragiek of bestemming'] van president Spencer W. Kimball (Salt Lake City: Deseret Book, 1977). Zelfs president Kimball geeft toe dat sommige overlijdensgevallen gewoon niet te rijmen zijn, maar dat we ze eens volkomen zullen begrijpen. Als je blijft, vraag mensen die gaan sterven – of hun familieleden – niet om een naderende dood uit te leggen.

Waar heb je dit aan verdiend? Soms vragen leden van de wijk aan mij, mijn vrouw of mijn kinderen wat we

verkeerd hebben gedaan zodat de Heer ons nu straft door mij weg te nemen. Dat mensen dit zelfs maar *denken* is erg kwetsend voor mijn gezin. Ik ga dood aan kanker – niet aan zonde. De volgende opmerking is minstens even kwetsend.

Als je echt geloof had . . . Veel goedbedoelende mensen hebben dit tegen ons gezegd. Ik vind dat ons gezin geestelijk is ingesteld, we hebben een sterk getuigenis en een groot geloof. Ik heb deelgenomen aan zegens waardoor anderen genezen zijn – in sommige gevallen was dit een waar wonder. Natuurlijk zouden wij ook blij zijn met een wonder; ik bid om een wonder, maar tot nu toe is Gods antwoord aan mij steeds een liefdevol 'nee' geweest.

God heeft je harder nodig. Veel vrienden hebben openlijk geopperd dat ik nodig ben voor een grote zending aan de andere kant van de stuiter. Ik weet zeker dat we daar *allemaal* belangrijk werk te doen hebben als we sterven, ook ik. Hoewel dit idee erg troostrijk kan zijn voor degene die het naar voren brengt, is het niet erg troostrijk voor hen die mij hier en nu nodig hebben.

Doet het pijn? Heb je erg veel ongemak? Ik vind dat dit zulke persoonlijke vragen zijn dat ik er liever helemaal niet over praat, behalve met mijn vrouw, mijn bisschop en de dokter. Weinigen van ons praten graag over pijn of ongemak – het is zo negatief dat we er naar en depressief van worden.

Hoe lang heb je nog te leven? Ik sta altijd verbaasd als mensen aan mij en mijn gezin – vooral mijn twee tienerdochters – vragen hoe lang ik nog te leven heb. Alleen God kent het uur en de dag. De afgelopen maanden ben ik er met mijn kinderen op uitgetrokken, heb ik mijn zondagsschoolklas lesgegeven, en ben ik doorgegaan met mijn werk. Ik probeer van elke dag het beste te maken.

Laat me weten als ik wat kan doen. Ik heb dit zelf zo vaak gezegd, tientallen keren, maar woorden alleen zeggen zo weinig. Dan heb ik toch veel meer aan wat mijn buurman deed toen een deel van de schutting in mijn achtertuin in een storm was omgewaaid. Hij vroeg niet of hij wat kon doen, op een dag kwam hij gewoon, verving een verrotte paal en maakte de schutting.

Er zijn veel dingen die je kan doen om te helpen. Je kan helpen om in huis iets te repareren, een tuin te besproeien, kleren te wassen en te strijken, of eten klaar te maken. Gewoon zitten en luisteren naar een verdrietig familielid is een zegen. Oprechte daden van genegenheid zijn waarschijnlijk belangrijker dan een versgebakken brood. Maar met woorden zonder daden bereik je niet veel. Als je iets aanbiedt, maak het dan ook waar.

Probeer dit eens! Veel goedbedoelende vrienden hebben ons willen helpen met cassettebandjes over gezondheid, boeken over wonderbaarlijk genezingen,

of kruidenkuren of diëten. De meeste van deze medicijnen zijn door mijn doktoren verboden, en geen ervan is wetenschappelijk onderzocht. Sommige zijn zelfs gevaarlijk.

Ik wil je graag zien, maar ik kan het niet aan. Allemaal gaan we dood en overlijden liever uit de weg. Veel goede vrienden hebben gezegd: 'Ik wil graag langskomen, maar ik kan het gewoon niet.' Ik weet de oplossing niet. Maar uit de weg gaan is bij de meeste onplezierige dingen van het leven geen oplossing. Zelfs een kort briefje is beter dan wegblijven.

Nu ik dingen genoemd heb die mensen niet moeten doen, wil ik zeggen dat er genoeg is dat ze wel kunnen doen. De gezinsleden kunnen in emotioneel bewogen tijden soms niet in al hun eigen behoeften voorzien,

In deze periode van ons leven zijn herinneringen erg belangrijk voor mij en mijn gezin. Wees niet bang om herinneringen op te halen aan ervaringen die we samen gehad hebben.

en vrienden kunnen dan het leven prettiger maken. Denk eens aan het volgende:

Is er iets waar je over wil praten? In deze periode van ons leven zijn herinneringen erg belangrijk voor mij en mijn gezin. Nu ik op de brug tussen verleden en toekomst sta, zijn er zaken, vragen die mij bezighouden. Wandel met mij over het pad van mijn herinneringen. Wees niet bang om herinneringen op te halen aan ervaringen die we samen gehad hebben. Een persoonlijke of familiegeschiedenis kan op onbetaalbare wijze verrijkt worden door samen herinneringen op te halen – en ze eventueel vast te leggen op cassettebandjes.

Zijn er specifieke dingen die je nu graag gedaan wil hebben? Toen mijn buurman zag dat mijn schutting kapot was en die maakte, besefte hij dat ik hulp nodig had. Maar andere behoeften komen pas aan het licht door vragen te stellen. Suggereer vriendelijk bepaalde dingen die je zou kunnen doen. Ik wilde bijvoorbeeld mijn gezin financieel goed verzorgd achterlaten, maar ik wist niet precies hoe ik kon nagaan of alles inderdaad in orde was. Op een dag kwam mijn bisschop, die accountant van beroep is, mij opzoeken. 'Als je wil,' zei hij, 'zal ik graag je financiën met jou en je

*Ik waardeer hen die voorzichtig vragen
of met ideeën komen om mij te helpen,
zoals bijvoorbeeld met het repareren
van mijn auto.*

vrouw bekijken.' Ik was dankbaar voor zijn tact, en opgelucht toen na zijn doorlichting bleek dat alles goed geregeld was.

We hebben allemaal projecten (een persoonlijke geschiedenis schrijven bijvoorbeeld) die nooit van de grond gekomen of afgemaakt zijn. Ga na waar hulp geboden kan worden – bandopnamen uitypen, onderschriften bij foto's schrijven, of materiaal ordenen.

'Zal ik je olie bijvullen?' 'Zal ik je even naar de winkel rijden?' 'Ik wil best je tuin omspitten' zijn maar een paar voorbeelden van hoe je kunt helpen. Maar laat ons alsjeblieft bepalen of we van het aanbod gebruik willen maken.

En wees alsjeblieft niet gekwetst als we je aanbod afslaan. Misschien is het nu gewoon niet het juiste moment. Later misschien wel.

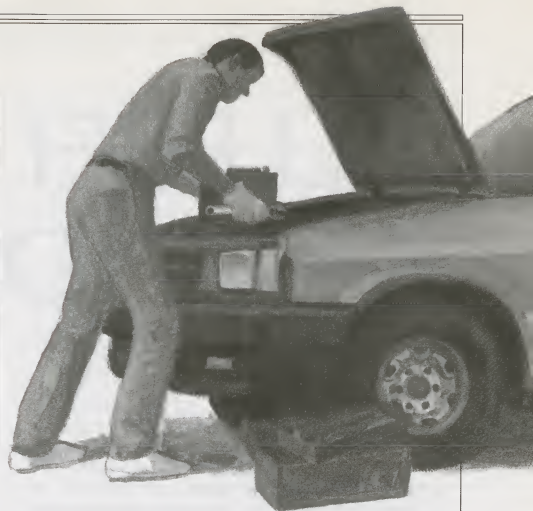
Zou je een zegen willen ontvangen? Ik hoop dat als ik het niet meer kan, iemand aan mijn vrouw en kinderen zal vragen: 'Zou je een zegen willen ontvangen?' Sinds ik ziek ben, heb ik verschillende prachtige zegens ontvangen. Maar de andere gezinsleden kunnen ook door een zegen vertroost worden. Toen de jongeman uit onze wijk was overleden, ging ik bij zijn moeder langs en gaf haar een zegen. Toen keek ik naar haar man. 'Volgens mij heb jij geen zegen gehad', zei ik. 'Zou je een zegen willen ontvangen?' 'Ja', antwoordde hij. Niemand had hem gevraagd of hij een zegen wilde ontvangen.

Als ik erover begin, laat me dan over de dood praten.

Ik sta aan de drempel van de deur naar een ander bestaansniveau, en hoewel ik een getuigenis heb van het plan van mijn Hemelse Vader, wil ik toch praten over mijn gevoelens. Laat me praten. Bid met mij. Voel je niet ongemakkelijk; ik zal je begrip en geduld zeer waarderen.

Uit je gevoelens. Vertel op jouw beurt ook aan mij dat je me waardeert. 'Ik zal je missen' geeft me een fijn gevoel. Het zal misschien moeilijk voor je zijn, maar alle pogingen worden zeer op prijs gesteld.

Toon begrip als ik geen bezoek wil. Misschien wil ik alleen met mijn gezin zijn. Misschien ben ik bang dat je zal schrikken van mijn veranderde uiterlijk. Maar ik

vind het erg belangrijk dat je om me geeft. Bel me op, en als ik kan praten, zal ik het heerlijk vinden om zo wat tijd met je door te brengen. Of schrijf anders een briefje. Maar weet dat ik erg veel om je geef.

Houd mijn nagedachtenis in ere. Dit is een overgangperiode voor mijn gezin, een tijd om te treuren. Laat mijn gezinsleden treuren. Als ze willen praten, luister dan. Als ze willen huilen, troost ze dan, en verander het onderwerp niet totdat zij dat doen. Treuren is een natuurlijk, normaal onderdeel van het overlijdensproces, en als ze vrijelijk hun gevoelens kunnen uiten, zullen ze hun verdriet beter kunnen verwerken.

We moeten hen die de dood naderen, helpen met oprechte daden van liefde en genegenheid. Laat de Geest je daden en woorden leiden. De ervaring is traumatisch genoeg zonder onnodig pijn en verdriet. □

William M. Timmins was wetenschappelijk medewerker aan de Brigham Young University te Provo (Utah), met een leeropdracht in personeelsbeleid en arbeidsverhoudingen. Hij is op 26 februari 1989, bij de samenstelling van dit nummer, overleden. Hij laat een vrouw en vijf kinderen achter.

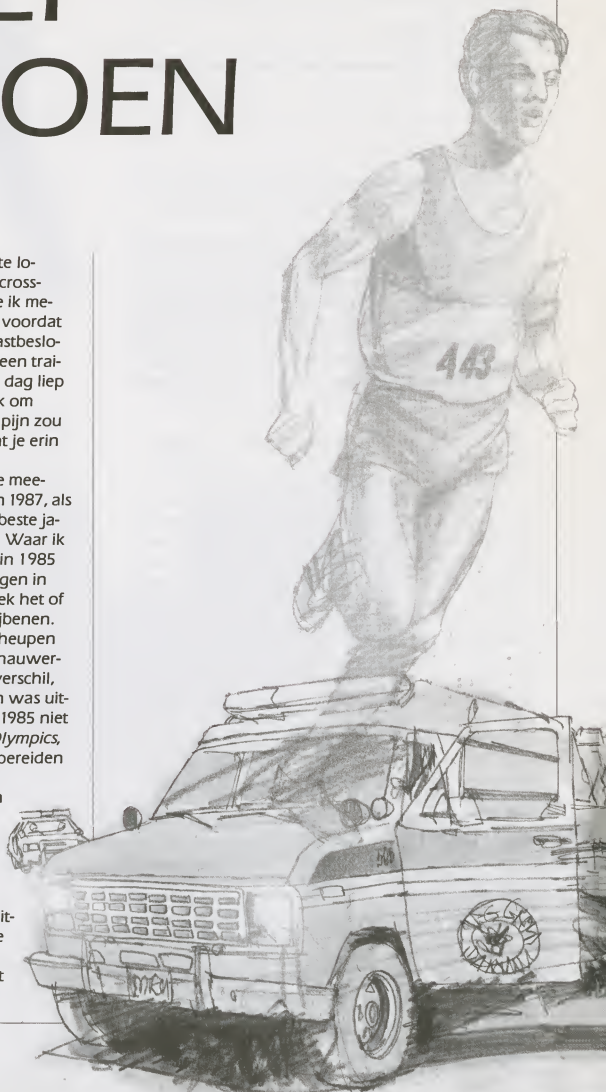
ALLEBEI KAMPIOEN

Jason John Bushnell

Als jongen vond ik het heerlijk om hard te lopen. Toen ik elf jaar was, won ik een cross-country in Oregon, en toen beloofde ik mezelf dat ik Amerikaans kampioen zou worden voordat ik van school afkwam. Vol zelfvertrouwen, vastbesloten om beter te zijn dan de rest, begon ik aan een trainingsschema dat ik jaren zou volhouden. Elke dag liep ik vijf tot zestien kilometer. Ik vond het heerlijk om hard te lopen. Geen modder, regen, zweet of pijn zou mij van mijn doel afhouden. 'Je haalt eruit wat je erin stopt' werd mijn motto.

Ik keek uit naar de *Junior Olympics*. Ik wilde meedoen in 1985, als ik veertien zou zijn, en weer in 1987, als ik zestien zou zijn. Ik verwachtte dat dat mijn beste jaren zouden worden en ik in topvorm zou zijn. Waar ik geen rekening mee had gehouden was dat ik in 1985 veranderd zou zijn van een magere, lichte jongen in een langere en zwaardere jongeman. Soms leek het of mijn lichaam die groei maar nauwelijks kon bijbenen. Mijn knieën deden altijd zeer; mijn voeten en heupen protesteerden hevig onder het hardlopen; ternauwernood, met maar een fractie van een seconde verschil, wist ik een wedstrijd die door de staat Oregon was uitgeschreven, te winnen. Het was duidelijk dat 1985 niet het jaar was om mee te doen aan de *Junior Olympics*, maar ik zou twee jaar hebben om me voor te bereiden op die in 1987. In het voorjaar van 1987 liep ik goed. Ik was ongeslagen op de 1500 meter en werd in een plaatselijke krant aangeprezen als de snelste schoolleerling in de staat Oregon. Alle pijnlijke en kwaaltjes waren verdwenen. Ik voelde me goed en wist dat ik klaar was voor de *Junior Olympics*.

In de tussentijd waren drie teamgenoten en ik uitgenodigd om mee te doen aan een belangrijke regionale wedstrijd. Vol vertrouwen en enthousiasme stapten we met onze trainer in het busje dat ons naar de wedstrijd zou brengen.

Toen we op de snelweg invoegden, zag ik dat er veel verkeer was en onbewust deed ik mijn veiligheids-gordel om. Terwijl we zo zaten te lachen en gekheid te maken, keek ik toevallig even naar buiten en zag een auto met hoge snelheid onze kant op rijden. De bestuurder verloor de macht over de wagen en kwam hevig slingerend in onze rijbaan terecht, enkele auto's voor ons ternauwernood ontwijkend. Verstomd van schrik zagen we hoe de auto recht op ons af kwam.

Toen ik bijkwam, hoorde ik loeiende sirenes, kraken-de mobilifoons en schreeuwende politieagenten. We waren frontaal geraakt door iemand die de auto had gestolen en door de politie werd achtervolgd. Mijn teamgenoot en goede vriend, Lenny, die achter me had gezeten en zijn veiligheids gordel niet om had, was over de leuning van mijn stoel gesmeten. Ik was naar voren geschoten en onder zijn bewusteloze lichaam en mijn verbogen stoel terechtgekomen.

Ik kon me net genoeg bewegen om uit het raam te kijken. De andere auto leek wel een verfrommeld stuk papier. Twee ambulances kwamen naast ons busje tot stilstand, en ik werd snel, maar heel voorzichtig, uit het wrak getild. 'Ik denk dat deze een gebroken rug heeft!' hoorde ik een verpleger zeggen terwijl hij medelijdend en zorgelijk naar me keek.

Maar, zoals het in wonderen soms gebeurt, mijn rug was niet gebroken – alleen m'n neus! Maar door ernstige rugpijn, een paar verrekte spieren en een ontwricht been kon ik een paar dagen niet lopen en een paar maanden niet trainen. Dit was niet zoals ik het gepland

had. Toen ik zag hoe mijn trainingsschema om mij in topvorm te krijgen, weer door de war werd gegooid, raakte ik ontmoedigd.

Toch ging ik door, zowel met het schoolteam als met de atletiekvereniging waar mijn broers en zussen en ik lid van zijn. Als ik mijn tienjarig broertje Tyler zag lopen, werd de frustratie en irritatie groter. Hij liep goed en krachtig. Hij kon sommige oudere lopers bijhouden en werd met de week beter. Hoeveel ik ook van hem hield, ik was jaloers omdat alles hem zo gemakkelijk afging.

Ik zag hoe Tyler een hardlooppwedstrijd die door de staat Oregon was uitgeschreven, won met vijfhonderd meter voorsprong op de nummer twee. Een menigte enthousiaste supporters omringde hem terwijl ik van een afstandje toekeek. Er welden een enorme trots in me op, en toen Tyler langs alle hoofden naar mij keek in de hoop een goedkeurende blik op te vangen, voelde ik zo'n intense liefde tussen ons dat ik het gevoel had dat wij de enige twee waren in het ruime stadion. Toen ik besefte hoezeer hij mijn goedkeuring nodig had, verdween alle afgunst op zijn succes volledig. Op dat moment beloofde ik mezelf dat mijn broertje naar de nationale kampioenschappen zou afreizen met alle kennis die ik had, en zich verzekerd zou weten van mijn steun.

Vanaf die tijd gingen we samen hardlopen. Ik vertelde over techniek en tactiek, over inhalen en op kop blijven. We traiden in de heuvels om zijn uithoudings-vermogen op te bouwen, sprintten op de baan om zijn

snelheid te verhogen, en bedachten allerlei oefeningen om zijn reflexen te verbeteren. We praatten over hardlopen terwijl we thuis klusjes deden, tijdens het ontbijt, als we de stad inreden, en terwijl we naar het sportnieuws op tv keken. We liepen in de stromende regen en de gloeiende hitte.

Tyler en ik werden bij de regionale cross-country-kampioenschappen beiden eerste in onze leeftijds-categorie, en daardoor konden we aan de nationale kampioenschappen meedoen. Door het ongeluk en de onderbreking van mijn training, vond ik dat ik bij mocht zijn als ik bij de eerste 25 eindigde. Ik moest het eerst lopen, en van de driehonderd deelnemers eindigde ik als 21ste en kreeg zo een plaats in het nationale klassement.

Tevreden met mijn prestatie richtte ik me toen op Tyler. Ik had het parcours al met hem doorgenomen en hem laten zien hoe hij het beste over diepe greppels kon springen, wanneer hij voluit moest gaan, wanneer hij zijn krachten moest sparen, wat hij moest vermijden, en hoe hij mentaal sterk kon blijven. Terwijl we naar zijn startplaats liepen tussen de overige 265 renners, was ik net zo zenuwachtig als toen ik zelf moest starten. Tyler was gespannen, en ik bleef maar op hem inpraten dat hij de beste was. Wat had ik graag zijn onzekerheid in vreugde veranderd! 'Hou je taai, Tyler', zei ik. 'Gewoon denken dat niemand beter is dan jij. Niemand kan je verslaan.' Ik sloeg even m'n arm om hem heen, en toen ik wegliep en de tranen in z'n ogen zag, had ik het idee dat ik een wanhopig man aan z'n lot overliet.

Hij liep een perfecte race. Ik rende naar verschillende plaatsen langs het parcours waar hij voorbijkwam om hem aan te moedigen, in de hoop dat hij mijn steun zou voelen. Zou hij het horen? Zou hij voelen hoe ik met hem meeleeftde? Toen hij bij het laatste stuk kwam, liep hij in tweede positie. 'Dóórgaan, Tyler!' schreeuwde ik. 'Gebruik je armen! Diep ademhalen!' Kon hij maar voelen wat ik voor hem voelde temidden van die 5000 uitzinnig joelende toeschouwers.

Hij ging de bocht voor de laatste honderd meter in – een stuk dat we keer op keer samen gelopen hadden bij het doorpraten van dit moment. 'Nu, Tyler! Voluit gaan! Kom opl' smeekte ik. Mijn stem stokte van opwinding toen ik m'n kleine broertje, een plaatje van gezondheid, een schitterende eindsprint zag maken en de nationale kampioen worden die ik had willen zijn.

Mijn trots om hem zei me dat ik ook iets gewonnen had. Ik besefte dat ik iets van mezelf had weggegeven om Tyler te helpen winnen, en het gaf me een veel rijker en krachtiger gevoel dan ik me ooit had kunnen voorstellen. Toen een uitgeputte Tyler zich van de menigte wist los te maken en naar me toe kwam, zei hij hijgend de woorden die mij de grootste les in m'n leven leerden:

'Jason, ik voelde me verschrikkelijk – maar het hele stuk hoorde ik je boven alle anderen uit schreeuwen, en ik wist dat ik kon winnen. Ik wist dat ik móést winnen!'

Wat voor andere lessen zou deze kleine kampioen van mij leren – goede of slechte?

En hoe zit het met al onze andere broers en zussen in de menselijke familie? Welke boodschappen horen zij boven de menigte uit? Tyler hoorde de roep om te winnen en gaf er gehoor aan, maar hoeveel anderen zijn er niet die zo'n stem boven het gejoel uit nodig hebben? Hoe vaak verliezen we ons niet in onze eigen plannen en vergeten we om aan te moedigen, laten we het na om anderen naar de overwinning te leiden?

Terwijl Tyler en ik elkaar in de armen vielen, voelde ik iets van de betekenis van de woorden: 'Die zijn broeder liefheeft, blijft in het licht, en geen ergernis is in hem' (SV, 1 Joh. 2:10). □

Hij ging de bocht voor de laatste
honderd meter in. 'Nu, Tyler!
Voluit gaan! Kom op!' smeekte ik.

'ZIJT GIJ MEERDER?'

Jennifer Clark

Ik zat maar half naar mijn seminariëleerkracht te luisteren, die het had over de beproevingen van Joseph Smith en de eerste heiligen.

We waren de geschiedenis van de kerk aan het bestuderen, en hoewel ik een uitstekende leerkracht had, had ik er die dag niet zoveel zin in. Ik had medelijden met mezelf. Ik was gaan zitten zonder ook maar een glimlach naar broeder Anderson, die altijd een vrolijk woord voor iedereen had. Hij zei niet veel, maar ik merkte dat hij in de gaten had dat er iets was.

En waarom zou er ook niet iets zijn? Ik had hele goede redenen om me zo te voelen, vond ik. Ik was mijn leven beu. Ik was school beu, ik was mijn leerkrachten beu, en ik was het beu om in een klein dorp te wonen waar niets te beleven viel.

Temidden van deze depressie trok iets van wat er gezegd werd mijn aandacht. Broeder Anderson vertelde hoe Joseph Smith en een paar vrienden op een gegeven moment weer waren opgesloten voor overtredingen die ze niet hadden begaan. Wanhopig smeekte Joseph de Heer om verlossing, en vroeg Hem waarom ze zo moesten lijden terwijl ze zo getrouwd waren geweest. Toen las broeder Anderson Leer en Verbonden

122:7-8 voor, het antwoord van de Heer aan de profete Joseph Smith:

'En indien gij in de kuil zoudt worden geworpen, of aan moordenaars overgeleverd, en het doodvonnis over u zou worden geveld, indien gij in de afgrond wordt geworpen, indien de ziedende baren tegen u samsenspannen, indien hevige winden uw vijanden worden, indien de hemelen zich verduisteren en alle elementen zich verenigen om de weg te versperren, en boven alles, indien zelfs de kaken der hel zich wijd voor u opensperren, weet dan, Mijn zoon, dat dit alles u ondervinding zal geven, en voor uw welzijn zal wezen.

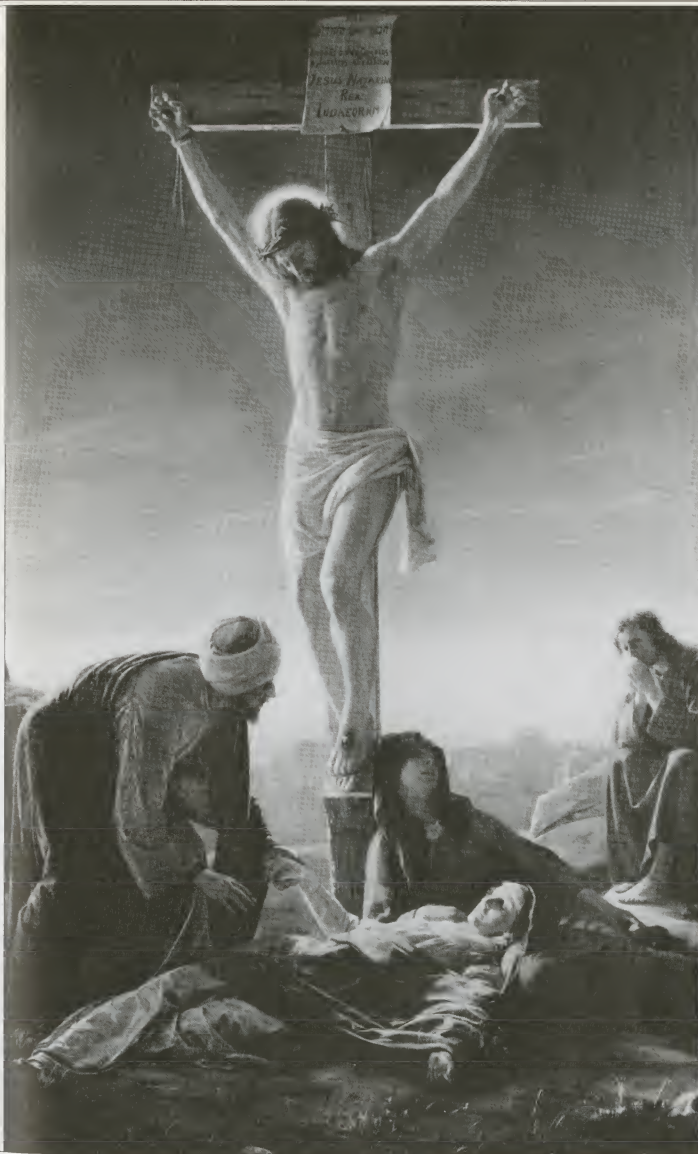
'De Zoon des Mensen is beneden dit alles neergedaald. Zijt gij meerder dan Hij?'

Hij benadrukte elk woord in die laatste zin, en de hele klas was doodstil terwijl we die woorden tot ons door lieten dringen. Ik had het idee dat iemand met een hamer op m'n hoofd had geslagen.

'Tjonge', mompelde ik.

Broeder Anderson keek glimlachend naar me. 'Inderdaad, tjongje', zei hij. Wie was ik om te klagen? Welk recht had ik om tegen de Heer te zeggen dat het niet

'De Zoon des Mensen is
beneden dit alles neergedaald.
Zijt gij meerder dan Hij?'

eerlijk was dat ik zo moest leven? Hoe kon ik zo ondankbaar zijn?

Ik ben die dag en de gevoelens die ik toen had, nooit vergeten. Ik loop voortdurend met die tekst in m'n achterhoofd, en zodra ik wil vragen: 'Waarom ik, Heer?' hoor ik broeder Andersons diepe, kalme stem zeggen: 'De Zoon des Mensen is beneden dit alles neergedaald. Zijt gij meerder dan Hij?'

Ik zal de Heer altijd dankbaar zijn voor deze ervaring. Mijn instelling is helemaal veranderd. Ik kijk nu heel anders tegen het leven aan, en ik kan mijn beproevingen in het juiste perspectief zien. Nephi heeft gezegd: '... want ik weet, dat de Here geen geboden aan de kinderen der mensen geeft, zonder tevens de weg voor hen te bereiden, zodat zij zullen kunnen volbrengen, wat Hij hun gebiedt' (1 Ne. 3:7). Ook ik weet dat dit waar is. Ik heb waarschijnlijk nog niet de helft van de beproevingen van mijn leven doorgemaakt, maar ik zal nooit die dag in het seminarie vergeten toen ik zo grondig nederig werd gemaakt en inzag hoe onze Heiland, Jezus Christus, geleden heeft zodat wij het eeuwige leven zouden kunnen verkrijgen. □

MET PLEZIER ANDEREN HELPEN

Richard M. Romney

Ben je op zoek naar een fantastisch idee voor een jeugdconferentie? De Ring Aurora Colorado heeft een suggestie.

Werken.

Hard werken.

Zoals grind harken, vuil opruimen, onkruid wieden, schilderen en schoonmaken.

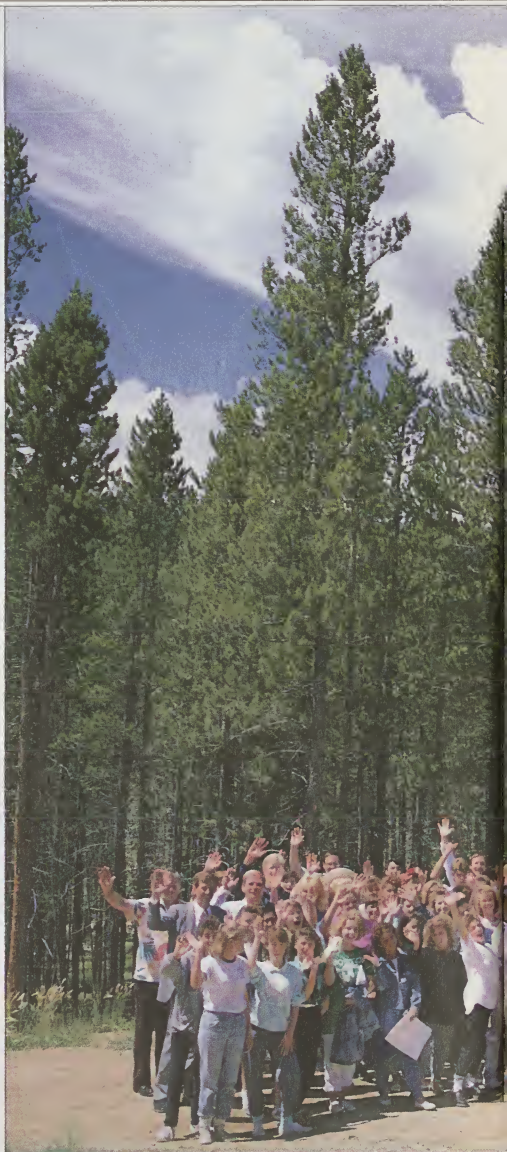
Vermengd met plezier en prettige omgang met elkaar.

Laat ik me nader verklaren. De jongeren uit Aurora wilden iets heel anders doen op hun jeugdconferentie, iets bijzonders. Dus hebben ze drie dagen een stad opgeruimd.

'We vroegen de jongeren in het comité dat belast was met de organisatie, wat zij wilden doen', legt Richard C. Humpherys, tweede raadgever in het ringpresidium, uit. 'Zij zeiden: "Iets waarmee we anderen kunnen helpen", en "iets waardoor ons getuigenis versterkt wordt". Aangezien ze er zelf om vroegen, hebben wij hen aangemoedigd voorbereidingen te treffen.'

Geïnspireerd door een verhaal over dienstbetoon (zie 'Door het bouwen van een huis werden getuigenissen versterkt', *De Ster*, februari 1988, blz. 47) ging het jeugdcomité op zoek naar een plaats waar men hulp kon gebruiken. Het werd het plaatsje Granby en wel om drie redenen: het was dichtbij Aurora; economisch gezien ging het Granby niet voor de wind; en de burgemeester, de gemeenteraad en de Kamer van Koophandel leken zeer geïnteresseerd in projecten waaraan jongeren konden deelnemen.

Er kwam nog iets bij. In de kleine gemeente van de kerk in Granby, met in totaal vijf actieve gezinnen,

waren er een paar jongeren die contact met andere jongeren van de kerk zouden toelijken. En er werd besloten, aangezien de jongeren van Aurora daar toch waren, dat het kerkgebouw van Granby geschilderd zou worden.

Op donderdagmorgen werd er om zeven uur uit Aurora vertrokken. En tegen half elf waren er 48 jongeren, verdeeld over acht teams, ergens in Granby aan het werk. Daar zij allen identieke T-shirts droegen, liepen zij nogal in het oog. En de plaatselijke zender die reclameboodschappjes uitzond over de gratis autowasbeurt van de HLD-jeugd, droeg er ook toe bij dat de mensen wisten wie zij waren en wat zij deden.

'We gingen een winkel binnen om wat limonade te kopen', zegt Andy Clapton (18), die de hele ochtend grind had staan harken bij het spoorwegstation. 'De verkoper vroeg: "Zijn jullie die mormoonse jongeren? Jullie doen goed werk."'

'Veel mensen hebben ons gevraagd wat we aan het doen waren', zegt Sandra Hilborne (15), terwijl ze een bloembak in de hoofdstraat aan het schoonmaken is. 'We zeggen dat we anderen helpen en tegelijkertijd plezier hebben.'

En dat was ook zo. De jonge mensen ontdekten de vreugde van het dienen van hun medemens.

'In het begin was ik

niet echt enthousiast', zegt Liza Zmolek (14) terwijl ze een stoep veegt. 'Maar toen kreeg ik in de gaten dat de mensen op ons letten. Ik had het gevoel dat iemand op mij rekende, dus begon ik hard te werken en dat gaf mij een goed gevoel.'

Angelina Velez (15) veegt het zweet van haar voorhoofd en glimlacht. 'Toen we bij de begraafplaats aankwamen,' zegt ze, 'kon je niet eens de grafzerken zien. Toen gingen we aan het werk met grasmaaimachines en schoffels. We hebben heel wat onkruid en dood hout versleept. Je kunt wel zien wat we gedaan heb-

ben. Ziet het er niet veel beter uit?'

Ginny Stafford (14) bracht de ochtend op haar knieën door. Zij trok zoveel onkruid uit de grond dat haar vingers er groen van uitsloegen. Zij verwoordde wat heel veel jongeren voelden: 'Het is vuil werk, maar als je klaar bent voel je je blij, niet vuil.'

'Het is fijn om wat voor anderen te kunnen doen', zegt Jacob Carter (15).

De jongeren gaven niet alleen de hoofdstraat van Granby een schonere aanblik maar wisten ook auto's, verfraaiden de begraafplaats, harkten het grind aan bij het spoorwegstation, wieden het onkruid bij een druk kruispunt aan de rand van de stad, schilderden het historische houten kerkgebouw van de stad, namen de tuin eromheen onder handen en poetsten binnen de banken en het orgel op.

'Dat vond ik nou leuk om te doen', zegt Daphne Motto (17). 'Het doet er niet toe dat het niet een kerkgebouw van ons is. We zeiden het daarstraks al tegen elkaar: we zijn allemaal broeders en zusters en moeten elkaar helpen.'

En dat was natuurlijk de boodschap die de jongeren lieten doorklinken bij het kerkgebouw.

'Het was nogal wat toen er twee bussen aankwamen', zegt Corey Trial (13), een van de vier actieve leerlingen der laatste dagen uit Granby.

'Ik woon hier m'n hele leven al,' zegt Mark Bickmore

(14), 'en ik heb nog nooit zoveel jonge mensen bij elkaar gezien met dezelfde godsdienst als ik.'

Al gauw werkte Ray Beatty (16) uit Granby, zij aan zij met de jongeren uit Aurora, die hij die morgen voor het eerst had ontmoet. 'Soms krijgen we hier wel eens het gevoel dat we er helemaal alleen voor staan. Maar met deze samenwerking denk ik dat er een paar vriendschappen zijn gesloten die stand zullen houden.'

En Vickie Adams (13), het enige meisje uit Granby dat actief is in de jonge-vrouwen, zegt: 'Ik ben niet gewend aan zoveel mensen. Het dringt nu tot me door dat er nog andere mormonen zijn.'

De jongeren uit Granby en Aurora deden alles samen op de conferentie, niet alleen de dienstbetoonprojecten, maar ook de andere activiteiten. Zij speelden samen volleybal. Zij speelden samen Amerikaans voetbal. Ze speelden zelfs Europees voetbal met een veel te grote bal.

De activiteiten bestonden verder uit een feest in Hawaii-aanse stijl met variëteit, een zwemfeest en een dansavond. Maar de belangrijkste activiteit was de conversatie, het samen beleven van idealen.

'Ik begrijp nu wel dat de kerk hier een stuk kleiner is', zegt Fred Tanquary (17). 'Ik bedoel, er zijn hier maar vier jongeren in de kerk. Maar we hebben allemaal het evangelie gemeen en zij zijn opgenomen in de groep.'

In die drie dagen hebben de jongelui uit Granby en

uit Aurora openhartig gepraat over gemeenschappelijke doelen – zendingswerk, het Boek van Mormon lezen en weggeven, kuisheid en normen, en stand houden in het geloof als de wereld vol twijfel is. Die verbondenheid werd nog eens versterkt door avondbijeenkomsten, waarbij leiders over thema's spraken zoals 'Kleine beslissingen nu, hebben later grote gevolgen', 'Evangelië-ideeën om gelukkig te worden', en 'Je kostbaarste bezit is je getuigenis'.

Maar natuurlijk was, zoals altijd, de laatste bijeenkomst van de conferentie het klapstuk. In een zonverlicht vertrek hadden de jongelui een ontmoeting met de burgemeester van Granby, Jerry Roberts. Ze gaven hem enkele ingelijste historische foto's van Granby, die nu in het station hangen, en een exemplaar van het Boek van Mormon dat hij, naar zij hopen, zal lezen. Namens de gemeenschap sprak hij toen zijn dank uit voor het werk dat zij gedaan hadden.

Toen brachten de jongeren en hun leiders een uur of twee door met gewoon praten, van hart tot hart.

Een jongeman, die problemen had met de geboden, zei de rest van de groep dat ze hem hadden geholpen.

'Ik wist al lang dat ik wat moest veranderen', zei hij. 'Hier heb ik gezien hoe gelukkig je kunt zijn door gewoon te doen wat goed is. Ik ben aan het veranderen. Ik begin overnieuw.'

Een andere jongeman, een priester, zei dat hij nog

maar een jaar actief was in de kerk. 'Dit is de eerste conferentie die ik heb meegemaakt,' zei hij, 'ik heb echt de Geest hier gevoeld.'

Anderen, zoals Holly Mattison (16), vertelde hoe het is om het evangelie na te leven op een school waar er maar weinig heiligen der laatste dagen zijn. 'Het is niet altijd gemakkelijk,' zegt ze, 'er zijn veel verleidingen.' Maar ze zei dat ze door een toespraak tijdens een van de bijeenkomsten eraan herinnerd werd dat de Heiland van haar houdt, dat Hij haar kent, zelfs haar naam, en dat Hij haar zal helpen om sterk te zijn.

Natuurlijk kwamen ook hun dienstbetoonprojecten ter sprake.

Darla Evans (17) zei dat ze het geweldig vond om tijdens een jeugdconferentie iets anders te doen dan jezelf leuk bezighouden. 'Meestal doen we alleen maar iets voor onszelf, maar dit is allemaal voor anderen geweest.'

De president van de Gemeente Granby, Gary M.

Cooper, zei: 'Vijftien jaar geleden werd deze gemeente georganiseerd,' zei hij, 'en ik kan eerlijk zeggen dat dit het beste is dat ons ooit is overkomen. We zijn blij dat jullie de tijd hebben genomen om hier te komen en ons in het zonnetje te zetten. We wilden dat al een hele tijd doen. Jullie hebben hard gewerkt en het dorp schoongemaakt, en dat is belangrijk. Maar wat ik echt hoop is dat door jullie voorbeeld iemand het evangelie zal aanvaarden. Dat is de allerbeste vorm van dienstbetoon.' □

ZE SCHOPPEN HET VER

Laird Roberts

Ik dacht dat Meister Kim een grote vergissing maakte,' zegt ze. 'dus ging ik een keer naar hem toe. Maar alles wat ik toen over het mormonisme hoorde, klonk heel logisch.

Bij taekwondo is de ontwikkeling van het karakter net zo belangrijk als de ontwikkeling van het lichaam. Het is hier de regel,' zegt Shane, 'dat je respect toont voor je leraars en je ouders.

Shane Aldous gaat met zijn gezicht naar de andere leerlingen staan.

'*Taegeuk Seven Jang*', schreeuwt hij en gaat de groep voor in een complexe serie soepele bewegingen, een *kata*. Shane brengt zijn handen in positie, de palmen schuin omhoog, de vingers aaneen. Alert, met de ogen wijd open, zakt hij iets door zijn standbeentjes. Dan, met geofende precisie, maakt hij met de hand een sierlijke cirkelbeweging, trekt in en stoot omhoog, gevolgd door een snelle opwaartse kick.

Een sportschool lijkt een wat onwaarschijnlijke plaats voor zendingswerk, maar voor Shane Aldous (15) en zijn familie, biedt elke plaats goede mogelijkheden.

'Twee jaar geleden was ik de grootste van de klas', legt Shane uit. 'Iedereen die dacht dat 'ie stoer was, wilde met mij vechten. Maar ik wilde helemaal niet vechten. Toen zag mijn moeder een advertentie van de sportschool en vroeg of ik erop wilde.'

Choi H. Kim, leraar van de school, geeft *taekwondo*, een Koreaanse vechtsport die zowel fysieke als mentale discipline vereist. 'Bij taekwondo is de ontwikkeling van het karakter net zo belangrijk als de ontwikkeling van het lichaam. Het is hier de regel,' zegt Shane, 'dat je respect toont voor je leraars en je ouders.'

Shane's ouders en zijn broer Brad (14) waren zo onder de indruk van wat Meester Kim onderwees, dat ook zij zich bij de school aanmeldden. 'Waar mogelijk doen we dingen samen, als gezin', zegt Shane.

Omdat ze samenwerkten en elkaar hielpen, leerden ze snel.

Brad en Shane gingen meedoen aan taekwondo-toernooien, en bij de *Junior Olympics* in de Verenigde Staten haalden ze in hun categorieën de hoogste prijzen weg: Shane een zilveren medaille, Brad twee gouden.

Vanaf het moment dat de familie Aldous zich bij de school aanmeldde, had Meester Kim hen nauwlettend gevolgd. Ze hadden iets wat hen anders maakte dan anderen. 'Ik was onder de indruk van de manier waarop ze elkaar hielpen', zegt hij. 'Ik vond het ook opmerkelijk dat zij als gezin wilden leren.'

Na verloop van tijd nodigde de familie Aldous Meester Kim uit om naar de kerk te komen. Hij luisterde naar de zendelingenlessen en liet zich dopen.

Kort na zijn doop werd een van zijn andere leerlingen, Gloria Lee (19) gedoopt.

'Ik dacht dat Meester Kim een grote vergissing maakte', zegt ze. 'Wat ik over de mormonen had gehoord was niet zo best. Ik wilde niet dat hij betrokken zou raken bij iets waarvan ik dacht dat het een slechte godsdienst was en het zijn hele leven zou ruïneren. Ik vond dat ik er wat aan moest doen, dus ging ik een keer naar hem en andere leden van de kerk toe. Maar ik zat wel met een hoop vragen over mijn eigen godsdienst, en alles wat ik toen over het mormonisme hoorde, klonk heel logisch. Ik kon het niet ontkennen. Ik ging de zendelingenlessen volgen, en in plaats van Meester Kim voor een grote 'misstap' te behoeden, liet ik mij zelf dopen. Ik voel me zeer gezegend. Mijn familie is lid van een andere kerk, en zij maken zich net zoveel zorgen over mij als ik toen over Meester Kim. Het is niet gemakkelijk, maar ik heb er nooit spijt van gehad dat ik mij heb laten dopen. De kerk is waar. De familie Aldous is altijd een goed voorbeeld voor mij geweest. Zonder hen was ik nooit lid geworden.'

Volgens Shane zijn het samenwerken als gezin en het kennen en naleven van de evangeliebeginselen belangrijke sleutels tot succesvol zendingswerk. 'Je weet nooit wanneer de mensen naar je kijken,' zegt hij, 'of wanneer ze interesse krijgen en vragen gaan stellen.'

□

En sterven wij, alvorens daar
te zijn, blijde dag, ongehoord!

Dan zijn wij vrij van alle smart en
pijn in het schoon hemels oord.

Maar als ons leven wordt gespaard,
en w'eens in Zion zijn vergaard,
dan klinkt de juichkreet luid en
schel: Alles wel! Alles wel!

Heilige Lofzangen 51 *Komt, Heiligen, komt*